

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

La coeducació en l'àmbit de la comunitat educativa 0-3: les famílies.

Maria Victoria Sintes Carreras

Grau d'Educació Social (Online)

Any acadèmic 2021-22

Treball tutelat per Elena Quintana Murci

Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació

Autor		Tutor	
Sí	No	Sí	No
☒	☐	☐	☐

Resum.

Aquest treball té la intenció de donar veu a algunes de les famílies de l'etapa educativa 0-3 mitjançant entrevistes en profunditat a partir de la metodologia qualitativa, per conèixer com és el seu esdevenir envers la igualtat i coeducació dins el seu entorn familiar. Es tracta d'observar si existeixen rols i estereotips de gènere; si es destaquen diferències entre els membres de la família com ara en el temps i dedicació pel que fa les tasques domèstiques, la criança dels infants, la participació en activitats de l'escola, en el seu temps lliure; i com és el seu discurs, la comunicació i llenguatge que s'usa. Indagar sobre la perspectiva de gènere dins l'entorn familiar era una part inacabada en la realització del diagnòstic del Pla d'Igualtat i Coeducació de l'Escola Infantil Es Pouet, així una volta finalitzat el treball, els resultats de la investigació podran ser utilitzats com una part més del pla, afavorint d'aquesta manera oportunitat d'establir objectius i línies d'actuació conjunta entre escola i família.

Paraules clau: Coeducació, família, escola bressol, perspectiva de gènere, comunitat educativa, corresponsabilitat

Abstract.

This project has the objective of giving a voice to families in the 0-3 educational period via extensive interviews based on the qualitative methodology, to find out their perspectives regarding equality and coeducation in the context of a family. The idea is to observe and determine if there are differences between family members when it comes to the distribution of obligations around the household, raising the children, participation in school activities, and lastly, the language and communication used. Investigating the different gender perspectives in a family household was an unfinished part of the diagnosis of the Plan of Equality and Coeducation at Escola Infantil Es Pouet, therefore once this project is finalized, the results of the investigation can be implemented as a part of the plan, facilitating an opportunity to establish objectives and joint lines of action between school and families.

Key words: Coeducation, family, nursery school, gender perspective, educational community, co-responsibility.

Agraïments.

A les famílies que heu participat en la investigació, gràcies per deixar-me entrar a casa vostra i obrir-me els vostres cors.

A n'Elena, que a més de professora ets un far pel teu alumnat.

A la meva família, que m'heu omplert d'il·lusió i esperança en aquest camí universitari i per seguir avançant en el camí cap a la igualtat.

Índex

1.	Introducció.....	7
2.	Marc teòric.	7
2.1.	Cultura i sistemes normalitzats d'organització social.	7
2.2.	Conceptes per apropar-nos al terme perspectiva de gènere.	9
2.3.	La desigualtat de gènere.	12
2.3.1.	<i>Dinàmiques socials i familiars</i>	12
2.3.2.	<i>El llenguatge</i>	14
2.3.3.	<i>El joc, els contes, les cançons els dibuixos i les pel·lícules infantils</i>	16
2.3.4.	<i>Els mitjans de comunicació i les xarxes socials</i>	17
2.4.	La violència de gènere.....	17
2.5.	De la conciliació a la corresponsabilitat.....	19
2.6.	El procés de desconstrucció.	20
2.7.	Coeducar amb tota la comunitat educativa.	21
3.	Marc legal i normatiu.	21
3.1.	Normativa estatal.....	21
3.2.	Normativa autonòmica.	22
4.	Objectius.	24
4.1.	Objectiu general:	24
4.2.	Objectius específics:.....	24
5.	Contextualització.....	24
5.1.	L'Escola Infantil Es Pouet.....	24
5.2.	El camí cap a la mirada violeta de l'Escola Infantil Es Pouet.....	27
6.	Metodologia.	28
6.1.	Descripció de la mostra.	29
6.2.	Fases de la investigació.	31
6.3.	Guió de l'entrevista.	32
7.	Resultats.....	34
7.1.	Corresponsabilitat.....	34
7.2.	Rols i estereotips de gènere.....	41
7.3.	Coneixements en perspectiva de gènere.....	47
7.4.	Temps lliure.....	50
8.	Discussió.....	52
9.	Conclusions.....	53
	Referències.....	55
	Annexes.	59

Índex de figures

Figura 1. Persones que agafaren una excedència per cura d'infants des del 2012 al 2021	13
Figura 2. Ubicació Escola Infantil Es Pouet	25
Figura 3. Estructura organitzativa EI Es Pouet.....	25
Figura 4. Equip no docent EI Es Pouet	27

1. Introducció.

Ana Carreras Port (2012), assenyala que si tenim en compte que els primers anys de vida de les persones són fonamentals per al desenvolupament de les seves capacitats i habilitats físiques, emocionals, psíquiques i socials, que aniran conformant la personalitat i la identitat de cada individu, es fa necessari posar en joc mecanismes que permetin fer aflorar les possibles actituds discriminatòries de les persones adultes, que fan de mirall per als infants.

Marina Subirats explicava que el sistema educatiu no podia eliminar per si sol les diferències inserides en el conjunt de la societat, però el canvi havia de produir-se en algun punt o moment, o en varis i per tant l'educació s'esdevenia una peça clau i essencial per el canvi. (Subirats, 1999, citat a Institut de la Dona, 2020).

Les dues autores fan èmfasi amb el seu discurs que la coeducació és una pràctica educativa que parteix de la importància d'educar en valors com a eina bàsica de la socialització dels infants, per això la importància d'involucrar a tota la comunitat educativa.

En aquest sentit, la família, com agent socialitzador, pot ser part activa i impulsora dels principis de la coeducació mitjançant la seva participació, la qual de manera coordinada amb el centre, pot sumar a l'esdevenir del reforçament mutu dels valors i actituds en favor de la igualtat de gènere. (Institut de la Dona, 2020).

2. Marc teòric.

Amb la finalitat de desenvolupar un bon bagatge de fonamentació de documentació científica, la meua idea ha estat estructurar en diferents apartats els punts que m'han semblat necessaris per conèixer els termes relacionats amb la temàtica d'estudi, i també per poder-nos situar social i culturalment en relació a la igualtat i la perspectiva de gènere des de l'escenari de la família.

2.1. Cultura i sistemes normalitzats d'organització social.

Edward Burnett Taylor en 1871 definí el terme cultura com "aquell tot complexa que compren coneixements, creences, art, moral, dret, costums i qualsevol altres capacitats i hàbits adquirits per l'home en tant que membre de la societat". D'acord amb aquesta definició, Harris et al., (1990, 5) assenyalen que "la cultura és el conjunt après de tradicions i estils de vida, socialment adquirits, dels membres d'una societat, incloent els seus models pautats i repetitius de pensar, sentir i actuar (es a dir, la seva conducta)".

Dins l'entorn de les comunitats les persones necessitem de les relacions i interacció entre grups i entre unes i altres per viure en una cultura pròpia, llavors d'aquí la necessitat de

comprendre la construcció social dels grups. Segons Alcover de la Hera (1999) un grup pot ser definit com:

un conjunt d'individus que es perceben a sí mateixos com membres d'una mateixa categoria social, que comparteixen alguna implicació emocional amb respecte a la definició compartida de sí mateixos, la qual cosa els proporciona una identitat i els distingeix d'altres membres d'altres grups, i que aconsegueixen algun grau de consens social envers l'avaluació del seu propi grup (i d'aquells grups amb qui es comparen) i de la seva pertinença a ell. (p. 85)

L'autor continua explicant que en el criteri de l'estructura social, es recolza que les relacions establertes a partir de les interaccions dels membres del grup tendeixen a establir-se, organitzar-se, desenvolupar-se i regular-se en el transcurs del temps a través de la formació d'un sistema diferenciat de rols, estatus, normes, regles, categories i valors compartits per les persones que influeixen sobre els comportaments, les actituds i les creences en aquelles qüestions significatives i rellevants per a l'existència del grup. (Alcover de la Hera, 1999, 88).

Partint així d'aquest procés de socialització podem afegir que la família, l'escola, els grups d'iguals, les amistats, grups de treball i associacions, els mitjans de comunicació i les noves tecnologies, són els principals agents socialitzadors. En aquests escenaris l'individu adquireix la personalitat i s'adapta a l'entorn que l'envolta; a partir d'aquí es reproduceix una societat i una cultura, sent la família on s'esdevé la primera manifestació cultural. (Arnal Sarasa, 2010).

Algunes autores i autors assenyalen el concepte de família com “un conjunto organizado e interdependiente de personas en constante interacción, que se regula por unas reglas y por funciones dinámicas que existen entre sí y con el exterior”, (Minuchín, 1986, Andolfi, 1993; Musitu et al., 1994, Rodrigo y Palacios, 1998, citat a Espinal et al., 2006, 3).

Des de l'enfocament sistèmic, es considera a la família com un sistema, un conjunt amb una identitat pròpia i diferenciada de l'entorn, amb la seva pròpia dinàmica interna que autoregula el seu continu procés de canvi, i que a més es troba immersa en la cultura que l'envolta. (Espinal, 2006, 12)

Malauradament emperò, dins l'entorn cultural on vivim, pensem que la nostra forma d'organitzar la família i les relacions afectives és no solament la més correcta, sinó la única

lògica i natural. Aprenem des de la infància que les coses són com pareixen ser, i que les evidències no han de ser qüestionades construïnt així una norma social quan en veritat les realitats socials són complexes, així com estigmatitzades en segons quins sectors. (Juliano, 2010).

2.2. Conceptes per apropar-nos al terme perspectiva de gènere.

Trejo Sirvent et al. (2015, 56) assenyalen que la perspectiva de gènere considera les diferents oportunitats que tenen les dones i els homes, les interrelacions existents entre ambdós i els diferents papers que socialment se'ls assigna.

Partint d'aquesta premissa trobo interessant entendre i fer èmfasi a diferents conceptes relacionats amb aquest enfocament tals com: sexe, gènere, identitat de gènere, rols i estereotips de gènere, igualtat de gènere, coeducació i escola coeducativa.

Així doncs, quan parlem de **sexe** ens referim a la part biològica del nostre cos, es a dir, les diferències físiques que es donen entre homes i dones. En canvi quan parlem de **gènere** es fa referència a les normes i conductes assignades culturalment als homes i a les dones en funció del sexe.

En aquest sentit el gènere crea les normes de les relacions humanes entre homes i dones i permet establir la base per configurar la construcció d'allò femení i allò masculí. D'aquesta manera, conscient i inconscient, aquesta configuració s'omple de significat i descriu la construcció de personalitats i maneres d'actuar a partir d'allò que es considerat per naturalesa masculí i femení. (Pérez et al., 2011, 25).

Pel que fa la definició d'**identitat de gènere**, Kate Millet (1970) citat a Pérez et al., (2011) va descriure en el seu moment una definició caracteritzada com identitat genèrica, i que cal parar-hi atenció:

En virtud de las condiciones sociales a las que nos hallamos sometidos, la masculino i lo femenino constituyen, a ciencia cierta, dos culturas y dos tipos de vivencias radicalmente distintos. El desarrollo de la identidad genérica depende, en el transcurso de la infancia, de la suma de todo aquello que los padres, los compañeros y la cultura en general consideran propio de cada género en lo concerniente al temperamento, al carácter, a los intereses, a la posición, a los méritos, a los gestos y a las expresiones. Cada momento de la vida del niño implica una serie de pautas acerca de cómo tiene que pensar o comportarse para satisfacer las exigencias inherentes al género. (p. 27)

Per altra banda i de manera més actualitzada, Suárez et al. (2016), explica que la **identitat de gènere** és tot allò relacionat amb la vivència interna i individual del gènere tal i com la persona la sent. Aquesta vivència personal del cos inclou també expressions de gènere tals com la vestimenta, la manera de parlar i els modals. En general, la identitat de gènere es sol desenvolupar entre els 18 mesos i els tres anys d'edat.

Anna Carreras Port (2011) assenyala també que la **construcció de les identitats de gènere** no s'inicia als tres anys, sinó que s'inicia des del naixement i té diferents agents socialitzadors. L'autora continua explicant que existeixen diferents estudis que mostren que nenes i nens, a edats molt primerenques, tenen una sèrie de pautes de gènere molt clares i identifiquen, perquè ho han interioritzat prèviament, que és allò de nenes i què és allò de nens.

Diverses investigacions envers la primera infància i la interacció de les més petites i petits amb el seu entorn, posen de relleu la diferència que es dona en el tipus d'estímul propiciats per les persones adultes: al filllet se li acostuma al moviment i a l'acció; si més no, a la filleta se la conté i se li adverteix dels perills, se li transmet la quietud i la passivitat. (Subirats, 2012, 41).

Convé destacar els **rols de gènere**, concepte el qual es refereix al conjunt de normes socials i de comportament que, dins d'una cultura específica, es consideren amplia i socialment adequades per a individus d'un sexe específic. (Institut Europeu per a la Igualtat de Gènere, 2022).

Cal parlar també del concepte **estereotip de gènere**, que es definirà en aquelles idees preconcebudes per les quals a homes i dones se'ls assignen arbitràriament característiques i rols determinats i limitats pel seu sexe. (EIGE, 2022).

De manera paral·lela podem parlar dels **estereotips sexistes** encaixats en els models hegemònics de feminitat i masculinitat com per exemple: els tòpics dels colors rosa per les filletes i blaus per els fillets; la sensibilitat com a representació més característica de la dona vers la fortalesa violenta dels homes; promocionar models tradicionals de la dona que serveix a l'home i s'ocupa de les tasques domèstiques i familiars; motllos que ens segreguen tals com que les flors, les plantes o els bombons només poden ser regals per a dones; així com també la utilització del cos de la dona en la publicitat per aconseguir major consum. (García, 2009). L'EIGE (2022) destaca que els estereotips sexuals poden limitar els desenvolupament dels talents i les habilitats naturals dels fillets i filletes, les dones i els

homes, les seves experiències educatives i professionals, així com les oportunitats de vida en general.

Pel que fa el concepte d'**igualtat de gènere**, la UNESCO (2014) en fa èmfasi en quant aquest concepte a la igualtat de drets, responsabilitats i oportunitats per a dones i homes i per a filletes i fillets. A més, afegeix que això suposa que es tinguin en compte els interessos, necessitats i prioritats de dones i homes, reconeixent la diversitat dels diferents grups de persones.

Quan parlem de **coeducació** podem entendre-la com aquella acció educadora que valora indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de les dones i els homes en igualtat de drets, sense estereotips sexistes i androcèntrics, ni actituds discriminatòries, per tal de construir una societat sense subordinacions culturals i socials entre dones i homes. (Carreras, 2011, 63).

Marina Subirats (2017, 27) com a referent històric en la coeducació, explicita que aquesta consisteix bàsicament, en dur a terme un canvi cultural. L'autora parla d'una transformació que s'ha de dur a terme per mitjà de l'educació, mitjançant la coeducació, perquè tan els fillets com les filletes siguin més lliures i perquè se'ls faciliti l'accés a la felicitat i al desplegament de totes les seves possibilitats i facultats.

Així mateix, l'**escola coeducativa** la podem entendre com una escola que proposa un model que educa per a la igualtat des de la diferència, es a dir, aquella escola que educa filletes i fillets assumint que existeixen diferències per raó de gènere per tal de gomboldar les necessitats de cada infant. Des d'aquesta condició, l'escola insereix la perspectiva de gènere de manera transversal en cada una de les propostes pedagògiques i programacions, amb la idea de superar desigualtats preconcebudes entre dones i homes d'inferioritat i/o superioritat, i fomentar la inclusió igualitària de totes les persones. (Carreras, 2011).

Tal com anomena El Pla d'Igualtat i Coeducació de les Illes Balears (2019-2022) els centres educatius han de vetllar per el desenvolupament d'entorns de convivència positiva d'aprenentatges coeducatius reflectits en el Projecte Educatiu de Centre (PEC). D'aquesta manera, l'escola ha d'incorporar el model pedagògic coeducatiu en els seus trets d'identitat, principis organitzatius i en els documents de centre.

En darrer terme podem dir que la **perspectiva de gènere** és una eina de prevenció la qual es basa en la implicació de mesures educatives que condueixin al foment de valors d'igualtat, respecte, pau, resolució de conflictes de manera no violenta, foment de l'autoestima i les habilitats de comunicació, entre altres, com a factors de protecció davant la

violència i encarats a l'establiment de relacions igualitàries i de respecte entre dones i homes. (Pérez et al., 2011, 43).

2.3. La desigualtat de gènere.

És un fet que en totes les cultures històriques conegudes s'esdevé com una norma social que el grup dels homes, i tot allò que es refereix a ell (la masculinitat, els hàbits masculins i interessos masculins, etc.), sigui considerat més important que tot allò que ateny al grup de les dones i la feminitat. (Subirats, 2012, 40).

2.3.1. Dinàmiques socials i familiars.

Tot i els avenços en equiparar les oportunitats de les dones amb les oportunitats que directament la societat ja dona per entès que tenen els homes, la posició d'elles és més baixa que la dels homes. Si a això li afegim el ser mare les possibilitats es redueixen encara més. A dia d'avui les dones segueixen sent un col·lectiu vulnerable dins de la societat.

La doctora Maria Ángeles Durán (2018) citat a Garcia (2019) quantifica en la seva obra *La riqueza invisible del cuidado*, la magnitud de les cures que, de manera privada i en base a la llar, moltes dones presten a infants, persones majors, amb dependència i/o discapacitat. Aquest fet es converteix en un consum de cures el qual és atès per les llars amb càrrec al seu pressupost, al llarg del cicle vital de qualsevol persona, però amb més freqüència i intensitat en els primers i els últims anys de vida. La autora parla del terme *cuidadoriada* com una nova classe social que comparteix amb l'antic proletariat característiques fonamentals: subordinació, absència de protecció social, altíssim risc de pobresa, invisibilitat i marginació.

Botía-Morillas (2012) dugué a terme una investigació per a l'anàlisi de les relacions de gènere amb la tècnica d'investigació de l'entrevista oberta amb la idea d'explicar les condicions de possibilitat i les dinàmiques socials que afavoreixen o dificulten una major igualtat entre gèneres. La mostra va ser de 13 parelles les quals varen ser entrevistades abans i després de tenir el primer infant juts tenir els primers mesos de vida. L'autora assenyala que les parelles s'identificaren com igualitàries al llarg de l'embaràs, si més no, després del naixement del primer infant ja va ser més difícil mantenir aquestes relacions d'igualtat.

Ana Freixas (2009) aposta per la coeducació per aconseguir el benestar de les persones i explicita:

Creo que hemos mejorado mucho, sin embargo todavía nos queda un trecho muy grande en el tema de la selección. Yo diría que incluso no es tanto que las mujeres

eligen carrera a las que antes no tenían acceso y ahora sí, casi me preocupa más el hecho de que los chicos no se decanten por el cuidado. Lo que implica igualdad en el reparto de responsabilidades, en conciliar los tiempos de trabajo y los tiempos de familia y eso es una cosa que creo que queda pendiente. (p. 16)

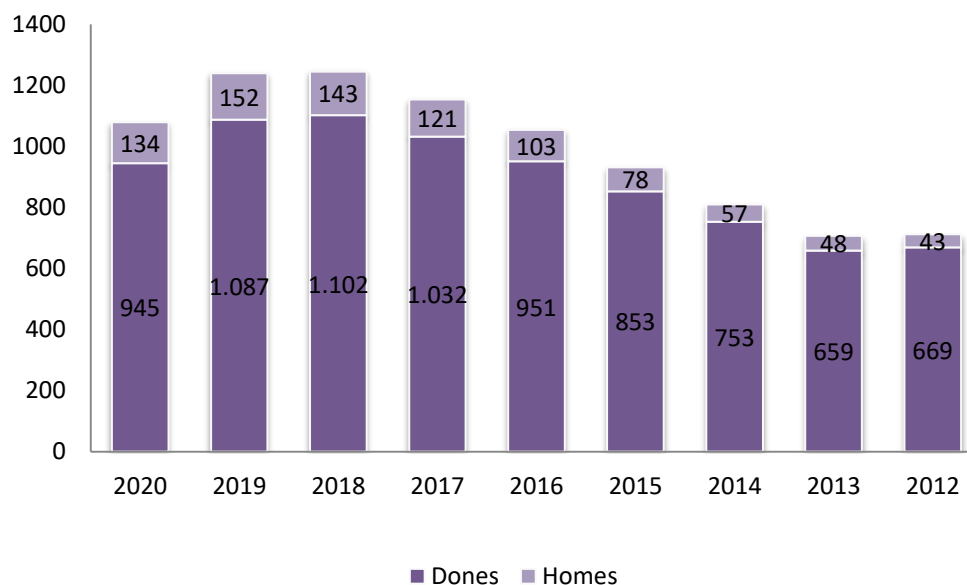
Les estadístiques mostren que hi ha diferències en les pràctiques de cura de cada membre de la família especialment quan es converteixen en progenitors. L'Institut Nacional d'Estadística (2022), va registrar en 2016 que les dones de l'estat espanyol dediquen a cura o educació dels infants 38 hores setmanals envers les 23 que hi dediquen els homes; i pel que fa les tasques domèstiques, les dones hi dediquen 20 hores davant les 11 que hi dediquen els homes.

A les Illes Balears les persones que agafaren una excedència per la cura dels infants en el any 2020 per exemple, van ser 945 dones davant 134 homes, demostrant això xifres molt diferenciadores i que no s'han mogut gaire en els darrers deu anys. Com es pot observar al gràfic s'esdevé una incidència mitjana d'un 90,5 % en referència a les dones des del 2012 al 2020. Les excedències per cura de familiars en els darrers deu anys també es situa en un 83,5 % en referència a les dones. (Instituto de las Mujeres, 2022).

Figura 1.

Persones que agafaren excedència de treball per cura d'infants entre el 2012 i el 2021.¹

¹ Nota. El gràfic representa en unitats com a les Illes Balears la figura femenina encapçalada l'opció d'agafar una excedència en el treball per cura dels infants entre els anys 2012 i 2020. Dades extretes del Ministeri de Treball, Migració i Seguretat Social. Institut de les Dones. Actualització 12 d'agost de 2021.

Si parlem de les dades en referència a persones ocupades a temps parcial, segons el motiu de la jornada parcial com ara: la cura dels infants o adults malalts, amb mobilitat reduïda o majors; o bé altres obligacions familiars o personals, es pot observar que a l'estat espanyol la dona també és la que més sol agafar jornades a temps parcial per atendre aquests tipus de situacions familiars. Al voltant del 94,9% del total pel que fa la cura dels infants o adults amb alguna malaltia, amb mobilitat reduïda o majors, en els darrers sis anys per exemple, són dades que malauradament deixen en entredit les diferències entre gèneres. (Instituto de las Mujeres, 2022).

Aquestes dades conviden a la reflexió sobre el temps de dedicació que hi inverteix la dona en les tasques de cura; en el treball no remunerat la qual cosa suposa un dèficit en l'autonomia econòmica de la dona; i com no, en l'encasellament social de dites tasques en la figura femenina. Tot això li resta oportunitat a la dona com pot ser en temps lliure, economia, treball, formació i educació, estatus social, laboral i polític, etc. que d'altra banda els homes sí que la tenen. En aquest sentit podem dir que si no hi ha oportunitat no hi igualtat afavorint, malauradament, la bretxa de gènere la qual fa referència a l'escletxa que existeix en qualsevol àmbit entre dones i homes pel que fa als seus nivells de participació, accés, drets, remuneració o beneficis. (EIGE, 2022).

2.3.2. *El llenguatge.*

El llenguatge és un conjunt de símbols i signes que permeten la comunicació i la llengua és l'instrument que tenim totes les persones per crear la comunicació. Així doncs, el llenguatge, com activitat humana complexa, assegura dues funcions: ser mitjà de

comunicació i servir d'instrument del pensament per representar, categoritzar, i comprendre la realitat, a més de regular la conducta pròpia i la de les altres persones. (Ferrer et al., 2022).

Subirats (2017) assenyala que el llenguatge és especialment important per a les persones i explica que:

el llenguatge que aprenem, en totes les seves vessants, des de la pronunciació i la cadència de la parla fins els conceptes que conté, constitueixen la base de la nostra comprensió del món, de les relacions que establim amb les altres persones, amb els objectes, amb la naturalesa. Allò que en una llengua no apareix, que no és pronunciat, pot ser que no ho veiem mai, que no sapiguem identificar-lo, simplement perquè ens falta el concepte corresponent que ens el fa patent, que ens permet reconèixer-lo i saber que és. (p.97)

En l'ús del llenguatge quotidià, que deriva de la tradició cultural i jeràrquica entre dones i homes en la nostra societat, hi ha una tendència a menysprear o infravalorar les dones per allò que són. Cal assenyalar que de vegades existeix una discriminació molt marcada, si més no, també es pot donar a través d'allò ocult i la invisibilitat de tot allò femení que roman amagat en les formes gramaticals masculines. (Mateu et al., 2022, 4)

L'ús del masculí com a genèric per referenciar a dones i homes ha donat més protagonisme al sexe masculí ocultant d'aquesta manera el del femení en tots els àmbits de l'activitat humana. En aquesta sentit la coeducació interfereix en les desigualtats que poden sorgir en un llenguatge discriminador i sexista procurant evitar les relacions subordinades o bé la configuració de categories inferiors, a més de posar a l'abast estratègies perquè l'alumnat pugui desenvolupar sentiments diferents segons la seva identitat. (Ferrer et al., 2022).

D'aquesta manera podem dir que no és banal la importància del llenguatge en l'aprenentatge de les identitats i diferències tal i com ho assenyala aquesta reflexió:

Una societat que té en compte que el món el formen homes i dones i que té interès a saber què ocorre en cada un dels sexes i quines són les relacions entre ells, tindrà paraules que els anomenin ambdós i amb les quals es puguin interpretar les

necessitats, els treballs, les aportacions i la vida quotidiana de cada un. (Ministeri d'Educació, Política Social i Esport. Ministeri d'Igualtat, s.d., 3-4)

No és menys important fer incís en la comunicació que s'esdevé a través de la funció instrumental del llenguatge a partir del llenguatge no verbal. Alguns estudis fan referència a que fins el 60% de la comunicació humana té a veure amb allò no verbal. (Davis 2000 citat a Encabo Fernandez i López Valero, 2004). Així el to de veu, intensitat, onomatopeies, pauses i silencis; a més de gests, moviments i postures corporals que comuniquen o matisen el sentit dels enunciats verbals; són aspectes a tenir en compte davant les diferències de gènere en la mateixa quotidianitat, ja que molts d'aquests comportaments no verbals indueixen a la condició de ser dona o home i legitimen espais de poder en la societat. (Encabo Fernandez & López Valero, 2004, 49).

2.3.3. El joc, els contes, les cançons els dibuixos i les pel·lícules infantils.

Cal fer un incís en el joc, els contes, les cançons, els dibuixos i les pel·lícules infantils, recursos els quals cal analitzar el seu contingut, el seu llenguatge i els seus discursos, a més de les imatges que s'hi representen, ja que no estan absents de la transmissió de constructes socials. El joc, per exemple és un reflex del món, un instrument de la cultura i de l'entorn social en el qual es desenvolupa l'infant en la família, l'escola i els grups d'iguals. En aquest escenari s'ubiquen valors, rols, significats, aspiracions i patrons de conducta en relació als diferents gèneres i que per tant simbolitzen allò que emmarca a les dones i allò que emmarca als homes. (Fernandez, 2017).

Així mateix, i no menys lluny de tot allò que aporten els relats i les il·lustracions inserides en les grans i diverses històries dels contes, les cançons, els dibuixos i les pel·lícules infantils, sorgeixen elements els quals deixen en entredit valors i tradicions socialment establertes, en moltes ocasions o bé la figura femenina roman invisibilitzada o bé promociona rols i estereotips molt marcats en una cultura patriarcal i androcèntrica. En les pel·lícules els personatges femenins solen tenir un paper destinat a ser el de les companyes d'altres personatges o el del mòbil dels problemes argumentals quan s'interposen entre els personatges masculins i el seu destí. (Aguilar, 2012, 2).

González et,al. (2020/2021), assenyalen dos aspectes a tenir en compte pel que fa la literatura infantil:

- Les criatures busquen identificar-se amb els personatges (representativitat), amb allò que poden i no poden fer i amb allò que els pertany o no (limitacions).
- Quan es llegeixen o s'expliquen, sovint es pensa en exemples de la pròpia experiència on aquests rols i maneres de viure es donen i des d'aquí es valida aquesta experiència com la única possible. S'obliden, per tant, d'altres exemples i altres realitats que també hi són. (p. 30)

2.3.4. Els mitjans de comunicació i les xarxes socials.

Per altra banda, també cal fer un incís a les campanyes de publicitat en la televisió, diversos estudis coincideixen que amaguen un llenguatge ocult envers els estereotips de gènere les quals juguen un paper fonamental en el procés de socialització de les més petites i els més petits. Cal assenyalar que la publicitat dirigida a menors sol destacar i augmentar les diferències entre filletes i fillets. (Bakir et al., 2008). Les noves tecnologies juguen un paper important també en el tema que ens ocupa, si bé en edats tan primerenques el contacte i visualització d'aquest material és molt baix, hi ha estudis que demostren que abans dels 2 anys no és recomanable l'ús d'aquests dispositius els quals podrien danyar el procés d'aprenentatge; un ús inadequat podria afectar la salut de l'infant comprometent el seu funcionament cognitiu, i el seu desenvolupament social i afectiu. (Rodríguez & Estrada, 2021).

2.4. La violència de gènere.

Malauradament un context social de desigualtat entre dones i homes condueix a situacions de violència de gènere que en moltes ocasions és oculta als nostres ulls i que s'esdevé de manera encoberta i subtil. En aquest sentit la violència no es pot considerar un fet aïllat ja que forma part de les estructures de poder existents en la nostra societat i la família. (Pérez et al., 2011).

En l'article 112 de la IV Conferència Mundial sobre la Dona s'explica que la violència contra les dones viola i deteriora o anul·la el gaudi per part de les dones, dels seus drets humans i llibertats fonamentals. (de Beijing, 1995).

La cultura patriarcal i androcèntrica, dos termes que cal analitzar, com a font de germinació de les desigualtats de gènere han desenvolupat la discriminació de la dona a partir d'una construcció social determinada per el sistema heteropatriarcal de

sexe/gènere/binari que regula les relacions socials a partir de les diferències percebudes i assignades a homes i dones. (Surt, 2019).

Gerda Lerner (1986) citat a PLA D'=TAT Ajuntament de Xàtiva (2015, 63), definí el patriarcat com "la manifestació del domini masculí sobre les dones i filletes i fillets de la família i l'ampliació d'aquest domini sobre les dones en la societat en general".

L'androcentrisme considera el masculí com a norma. Bosch (2007, 55) assenyala que és un "sistema de pensamiento que consiste en considerar al ser humano del sexo masculino como el centro del universo, como la medida de todas las cosas". Menéndez (2008) assegura també que aquest tipus de pensament absorbeix la història, la política, les ciències, la filosofia o la religió, sent acceptada sense cap tipus de discussió per la societat, acostumada a aquesta mirada i poc sensibilitzada davant l'absència de dones davant la majoria de discursos socials.

De la mateixa manera cal explicitar el que aporta Cruz-Díaz (2004) en referència a que, la visió androcèntrica és cosa només d'homes?. L'autora assenyala que tots i totes, tan homes com dones, hem estat educades des d'aquesta mirada, en aquest sentit si la dona la tolera és perquè ella mateixa participa del pensament androcèntric i té inconscientment acceptats tots els seus tòpics. Malauradament, en ocasions la dona és la principal defensora i la més fidel transmissora d'aquest pensament, que com ja s'ha esmentat abans és fruit d'una cultura que ha donat per normalitzat uns papers assignats a la figura femenina i uns altres a la figura masculina.

La configuració d'un món dissenyat des d'un model de masculinitat immers en el patriarcat i l'androcentrisme, ha amagat la realitat envers les relacions de poder, d'opressió i violència cap a les dones, al llarg del segle. A aquesta violència se li ha donat el nom de violència de gènere entesa aquesta com qualsevol acte de violència basat en el gènere, que té com a resultat, o probablement pot tenir com a resultat, danys o sofriments físics, sexuals o psicològics per a les dones, incloent les amenaces o els mencionats actes, la coacció o la privatització arbitrària de la llibertat, tant en la vida pública com en la privada. (de Beijing, 1995).

En aquest context podem parlar de l'exponent màxim que justifica el nombre de víctimes que es comptabilitzin anualment. Malauradament podem referir-nos a les estadístiques que identifiquen aquest fet les quals assenyalen un total de 1.074 des del 2003 fins el 13 de novembre de 2020. (Ministerio de Igualdad, 2022).

Cal reconèixer la violència de gènere com un problema social i per combatre-la faran falta canvis en els fonaments estructurals i culturals que la mantenen. Segons Johan Galtung (1990) citat a Pérez et al. (2011), això implica modificar: les relacions de gènere, la posició de les dones en la societat, les relacions familiars, la generació d'estereotips, les expectatives, i les definicions tradicionals del que és ser home i ser dona.

2.5. De la conciliació a la coresponsabilitat.

La Llei 39/1999, de 5 de novembre, per promoure la conciliació de la vida familiar i laboral de les persones treballadores, ha fet un poc més suportable la incorporació de la dona al treball, i si bé es cert que els canvis han ajudat a afavorir els permisos de maternitat i paternitat i fer més participants a la figura masculina de la cura dels infants just nascuts; el temps de lactància permès el qual pot ser gaudit per ambdós progenitors; la regulació dels permisos i excedències relacionats amb la maternitat i la paternitat i la cura de la família més ajustats a la realitat social; la ampliació al dret a reducció de jornades també per aquelles persones treballadores que hagin d'ocupar-se de familiars per raó d'edat, accident o malaltia i que no puguin vetllar per la seva autonomia.

Torns (2011) explica que la conciliació vol referir-se a solucionar la compatibilitat entre el temps de treball i altres temps que s'esdevenen en la vida quotidiana, especialment referits a la cura d'altres membres de la família. Si més no, la realitat esdevé en conflictes per mor d'oblidar que aquests altres temps xoquen amb les demandes de disponibilitat laboral i això acaba afectant negativament el benestar de les treballadores i treballadors especialment el d'elles. L'autora continua explicant que les dones es troben inserides en la gran tradició *familista* de les nostres societats i que pel fet de ser dones acaben acumulant una major càrrega total del treball i gaudint de menys temps d'oci i de lliure disposició personal que els homes.

Torío et al (2010, 9) assenyala que la coresponsabilitat implica un compromís amb les persones amb les que convivim diàriament i garanteix d'aquesta manera un avanç cap a la igualtat d'oportunitats d'homes i dones.

En aquest mateix sentit l'autora continua explicant:
 el espacio y el tiempo son dos variables esenciales para hacer efectiva la
 coresponsabilidad, resaltando por un lado la necesidad de disponer de tiempos y
 espacios propios para lo laboral i lo familiar, pero también, y no menos importante, un
 tiempo y un espacio de propia elección que realmente redunde en el disfrute y

crecimiento personal y sea utilizado para el ocio, la cultura, el deporte, la participación social o lo que cada uno considere conveniente. (Torío et al., 2010, 105)

Avui en dia es pot dir que progressivament ambdós membres de la parella assumeixen responsabilitats ja siguin aquestes familiars i/o laborals. Si més no, encara queda present el tòpic estereotip de gènere que reserva a la figura femenina en aquells treballs més “propis” de la dona com tasques domèstiques o cures de familiars mentre que les tasques més productives es segueixen relacionant amb la figura masculina. (Berrocal, 2017, 133).

La mateixa autora segueix explicant que no podem obviar que un dels objectius més rellevants de les empreses és aconseguir el lucre, per tant assumir la incorporació de polítiques conciliadores de vida laboral i familiar es pot entendre com haver d'assumir un cost per una banda i la reducció de beneficis per l'altra. Berrocal (2017) afegeix emperò, que si la mirada és des de la perspectiva de la satisfacció de la persona treballadora i la marca empresarial, la qualitat del treball realitzat també és més alta.

2.6. El procés de desconstrucció.

Gemma Lienas descriu a les conclusions del llibre de Marina Subirats (2017) que tot i el conjunt de lleis aprovades en els darreres anys i la pressió que ja exerceixen bon nombre de persones perquè la coeducació sigui ja una realitat, el més complicat emperò és canviar les creences. Subirats explica que “moltes d'aquestes creences es troben incrustades en la nostra ment i ni siquiera en som conscients de tenir-les” (Subirats, 2017, 130).

Més concretament aquestes conviccions es troben en l'inconscient de la nostra ment i tot el coneixement que allà hi està acumulat és per nosaltres “correcte”. En base a això emperò, en el bagatge cultural i social que hem anat custodiant pot haver-hi guardat infinitat de prejudicis com ara discussions en vers el color de la pell, el gènere, la orientació sexual, per exemple. (Subirats, 2017).

El procés de desconstrucció del gènere vindria donat per aconseguir la presa de consciència del que pensem, i sobre tot de perquè ho estem pensant, es a dir fer un anàlisi d'aquells elements *normalitzats* social i culturalment encasellats en allò femení i en allò masculí, atenent llavors a la inclusió respectuosa de la diversitat de gènere sense prejudicis ni estereotips ni violència. (Subirats, 2017).

2.7. Coeducar amb tota la comunitat educativa.

Subirats (2017) assenyala que és primer l'escola la que ha de treballar el camí cap a la coeducació ja que pel fet de ser un treball transversal i integral cal un exercici ampli de transformació i anàlisi de diferents factors tals com els que anomena Carreras (2012):

- *discriminacions en els elements didàctics i en la infraestructura de l'escola bressol:* l'escola és un espai molt feminitzat i poc valorat socialment; cal fer una revisió als contes i observar aquells que continuen oferint models de masculinitat i feminitat desiguals; les cançons que poden ridiculitzar a la dona; el llenguatge oral utilitzat per les educadores, en els rètols, en les comunicacions a les famílies, en la documentació de centre; espais com les aules i els patis i els tipus de material; la resolució dels conflictes.
- *diferències de comportaments entre filletes i fillets:* actituds d'unes i altres; diferències en les maneres de jugar; quines oportunitats de joc trien unes i altres.
- *actuacions per part de les educadores:* si s'esdevé reproducció de models sexistes; si s'esdevenen actituds diferents a l'hora de dirigir-se a unes i altres; com és el seu llenguatge.

Amb les famílies, Subirats (2017) aconsella la presentació i compartició dels descobriments que s'han fet des de l'escola a partir de les actuacions abans descrites i des de la no culpabilització de ningú. És rellevant entendre que totes i tots ens trobem en una societat androcèntrica construïda en un passat llunyà i hem d'acceptar que cap persona és culpable de repetir-la. Per tan, l'exposició s'ha de desenvolupar des del respecte sense crítica ni retret pel que hagin pogut fer fins a les hores amb la seva manera d'actuar amb les filletes i els fillets. El que s'ha d'aconseguir és que les famílies entenguin que si es treballa conjuntament es podem superar formes del passat que són negatives per les criatures. (Subirats, 2017, 73).

3. Marc legal i normatiu.

3.1. Normativa estatal.

Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, fa esment en l'article únic 1):

al desenvolupament de la igualtat de drets, deures i oportunitats, el respecte a la diversitat afectiva sexual i familiar, el foment de la igualtat efectiva de dones i homes

a través de la consideració del règim de la coeducació de nens i nenes, l'educació afectiva sexual, adaptada al nivell maduratiu, i la prevenció de la violència de gènere, així com el foment de l'esperit crític i la ciutadania activa.

La Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, d'igualtat efectiva entre dones i homes, es refereix a la perspectiva de gènere en l'àmbit educatiu en els articles 23 i 24. El primer assenyala que el sistema educatiu inclourà entre les seves finalitats l'educació en el respecte dels drets i llibertats fonamentals i en la igualtat de dretes i oportunitats entre dones i homes; i a més inclourà també, dins els seus principis de qualitat, l'eliminació dels obstacles que dificultin la igualtat efectiva entre dones i homes i el foment de la igualtat plena entre unes i altres. L'article 24 fa referència per una banda al principi d'igualtat de tracte:

Las Administraciones educativas garantizarán un igual derecho a la educación de mujeres y hombres a través de la integración activa, en los objetivos y en las actuaciones educativas, del principio de igualdad de trato, evitando que, por comportamientos sexistas o por los estereotipos sociales asociados, se produzcan desigualdades entre mujeres y hombres (art. 24).

I per l'altra, esmenta un seguit d'actuacions que els centres educatius han de desenvolupar en l'àmbit de les seves competències com ara incloure el principi d'igualtat entre dones i homes al currículum de totes les etapes, l'eliminació d'estereotips i continguts sexistes i donar visibilitat i reconeixement a les dones.

3.2. Normativa autonòmica.

La Llei Orgànica 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, fa especial menció a l'aplicació de la perspectiva de gènere en el món educatiu, a tal efecte l'article 26 diu:

les polítiques públiques educatives s'han d'adreçar a aconseguir un model educatiu basat en el desenvolupament integral de la persona al marge dels estereotips i els rols segons el sexe, l'orientació i la identitat sexual, el rebuig de qualsevol forma de discriminació, el tractament de la diversitat afectiva i sexual, i la garantia d'una orientació acadèmica i professional no esbiaixada pel gènere. Per això, s'ha de

potenciar la igualtat real de dones i homes en totes les seves dimensions: curricular, organitzativa i altres (art. 26).

En aquesta mateixa llei cal destacar també l'incís que en fa en quant a la coresponsabilitat, així en el capítol V, conciliació de la vida laboral, familiar i personal s'assenyala el dret i deure de la coresponsabilitat de dones i homes en l'àmbit públic i privat, i s'especifica que:

les dones i els homes a les Illes Balears tenen el dret i el deure de compartir adequadament les responsabilitats familiars, les tasques domèstiques i la cura i l'atenció de les persones en situació de dependència, per possibilitar la conciliació de la vida laboral, la personal i la familiar i la configuració del seu temps, a fi d'assolir la igualtat efectiva d'oportunitats de dones i homes (art. 51).

D'aquets mateix capítol es poden denominar també els articles 52, 53, 54 i 55 que fan esment a l'organització d'espais, horaris i creació de serveis, conciliació en les empreses, conciliació en l'ocupació pública i el permís de paternitat, respectivament.

A nivell autonòmic també podem referir-nos al Pla d'Igualtat i Coeducació de les Illes Balears (2019-2022, 9) que té com a finalitat que l'acció educativa que es duu a terme als centres educatius de les Illes Balears estigui basada en els principis de la coeducació i de la igualtat d'oportunitats. Aquesta acció educativa requereix un canvi de mirada que permeti revisar l'enfocament dels continguts, els mètodes d'ensenyament i, també, els aspectes organitzatius per avançar en la construcció de models d'identitat no sexista.

El pla fa esment als principis bàsics de la igualtat i coeducació que són: la transversalitat, la viabilitat i apoderament, la inclusió, la interseccionalitat, la paritat, els valors democràtics restauratius i els valors de la cultura de pau (Pla d'Igualtat i Coeducació de les Illes Balears, 2019-2022, 25-28).

Per concloure aquesta part de marc normatiu pens que és important també parlar dels Objectius de Desenvolupament Sostenible; l'objectiu 5, aconseguir la igualtat entre els gèneres i apoderar a totes les dones i filletes, assenyala que la igualtat de gènere no sols ha de ser com un dret humà fonamental, sinó que és com un dels fonaments essencials per construir un món pacífic, pròsper i sostenible. (Ministerio de Derechos Sociales i Agenda 2030, 7 de juliol de 2021)

4. Objectius.

Per conèixer la realitat envers la igualtat i coeducació des del context familiar de l'escola infantil Es Pouet es proposa un objectiu general seguit de tres objectius específics:

4.1. Objectiu general:

- Identificar la perspectiva de gènere des de la quotidianitat i entorn més proper de les famílies que formen part de la comunitat educativa de l'escola bressol.

4.2. Objectius específics:

- Apropar-nos a les realitats familiars des de la perspectiva de gènere.
- Conèixer els rols i estereotips que s'esdevenen dins de l'àmbit familiar des del respecte i la no culpabilització.
- Esbrinar si existeixen desigualtats associades a models de conducta masculins i femenins en cada un dels membres que componen la família.

5. Contextualització.

5.1. L'Escola Infantil Es Pouet.

L'Escola Infantil Es Pouet és l'única escola de 0 a 3 anys que hi ha al poble d'Alaior amb un funcionament que data des del curs 2006-2007. L'edifici és de titularitat de l'ajuntament el qual finança la meitat del cost total de les quotes dels infants i a més ofereix ajuts per aquelles famílies que presenten dificultats econòmiques. La part de la gestió emperò, la manté una empresa externa, la UTE de Cooperatives de Menorca.

L'escola s'ubica en la zona escolar de la localitat i acull una gran diversitat d'infants i famílies, diversitat la qual assenyala també diferents factors com socials, econòmics i culturals, i roman oberta entre les 7,45 fins les 14.00 hores el mesos de setembre a juliol com a curs escolar, i el mes d'agost com a ludoteca d'estiu.

Cal mencionar l'estreta relació, comunicació i treball conjunt amb diferents estaments d'educació, del poble i de Menorca en general com ara: la regidoria d'Educació de l'Ajuntament, el centre de salut Es Banyer, Serveis Socials, la persona policia tutor, l'IEPI, l'EAP, el CEP, l'APIMA, amb el departaments d'Inspecció Educativa, el grup *Avançam*, amb el grup *Socioeducatiu*, i les altres escoles d'educació infantil i primària del poble: CEIP Inspector Comas Camps, CEIP Mestre Duran i La Salle Alaior, i amb l'escola de secundària l' Institut I.E.S. Josep Miquel i Guàrdia.

L'estructura organitzativa de l'escola que es manté es la de funcional o de responsabilitat. Si parlem del dia a dia, l'activitat es desenvolupa en diferents equips de

treball, i cada equip té una coordinadora la qual s'encarrega d'agilitzar la comunicació entre equips i cap a la resta d'educadores.

Dins el mes de maig d'aquest curs 2021-2022, a l'escola EI Es Pouet el número de l'alumnat s'ha situat en 119 infants matriculats que juntament amb les seves famílies constitueixen una part important de la comunitat educativa. Una altra part la formen les 13 educadores que acompanyen el procés educatiu dels infants juntament amb l'acompanyament del personal de l'EAP, el qual treballa més directament amb aquells infants amb necessitats educatives i les seves famílies. La última part de la comunitat educativa la forma l'equip no docent amb les figures de la persona gerent i la persona administrativa encarregades de la gestió del centre, dues persones netejadores, una persona amb conveni amb la Coordinadora de Persones amb Discapacitat, l'associació de mares i pares, i una persona representant de l'ajuntament.

Les famílies són diverses, tot i que un gran nombre d'elles són menorquines hi ha també un tan per cent més baix de famílies estrangeres (angleses, italianes, marroquines, etc.), que viuen tot l'any al poble o al voltant del mateix. Val a dir emperò que com a tònica general en els darrers cursos, cap a principis d'abril i maig s'esdevé un moviment migratori per accedir a llocs de treball de temporada i açò se sol notar també en l'increment de matrícula a l'escola en aquest mesos de l'any.

Les característiques de les famílies són: famílies nuclears amb mare, pare i un, dos o tres infants, i amb menys probabilitat, tot i que també n'hi ha, amb quatre infants; famílies separades; famílies reconstituïdes; i famílies monoparentals. Un 20% de les famílies estan becades amb ajuts per part de l'ajuntament, i també hi ha un seguiment i coordinació més exhaustiu amb serveis socials i l'EAP amb algunes que presenten més dificultats ja siguin econòmiques o bé socials.

Figura 2

Ubicació Escola Infantil Es Pouet².

² Nota. L'Escola Infantil Es Pouet es troba ubicada en la zona escolar del poble d'Alaior. Té accés des del carrer Mascaró Passarrius i des del carrer Sant Isidre.

Figura 3*Estructura organitzativa EI Es Pouet. Curs 2021-2022³.*

Estructura organitzativa EI Es Pouet. 2021-2022.			
Òrgans de govern			
Equip directiu	Format per dues educadores: la directora i la secretària		
Òrgans de participació			
Claustre de professores	Format per 13 educadores		
Consell Escolar	Format per 8 persones: 3 representants de les mestres – 1 mare i 1 pare representants de les famílies – 1 pare representant de l'APIMA – 1 regidor representant de l'ajuntament – i l'equip directiu amb la directora i la secretària del centre.		
Òrgans de coordinació			
Equip EI1	Format per 3 tutores	Ubicades a 3 aules de 7 infants cada una	Amb un total de 21 infants: - 12 fillets - 9 filletes
Equip EI2	Format per 4 tutores	Ubicades a 4 aules: 3 amb 11 infants i 1 amb 12 infants	Amb un total de 45 infants: - 28 fillets - 17 filletes
Equip EI3	Format per 3 tutores	Ubicades a 3 aules de 17 infants cada una	Amb un total de 53 infants: - 32 fillets - 21 filletes
Equip de suport	Format per 2 educadores (una a jornada sencera i l'altre a mitja jornada)		
EAP	Format per una orientadora, una psicopedagoga i un fisioterapeuta (dos dies per setmana)		

³ Nota. La figura número 2 explicita l'estructura organitzativa del centre EI Es Pouet del curs 2021-2022, a més assenyala les persones que ocupen cada lloc en l'estructura, així com el número d'alumnat en cada cicle d'edat. S'informa de totes les dades segregades per sexe.

Figura 4*El Es Pouet. Curs 2021-2022. Equip no docent.*⁴

Equip no docent	
Equip d'administració i gestió	Format per dues dones: la persona administrativa i la persona gerent del centre
Equip de netejadores	Format per dues dones
Personal amb conveni amb la Coordinadora de Persones amb Discapacitat	Format per una dona
Associació de mares i pares	Formada per 10 persones: 8 mares i 2 pares.
Ajuntament	Un regidor de l'ajuntament

Com es pot observar a les figures 2 i 3 la presència de la figura femenina és la que té més protagonisme. Amb l'alumnat es pot observar un 60,5 % de fillets vers un 39,4% de filletes. Pel que fa el professorat, gestió, administració, neteja i personal amb conveni amb la Coordinadora de Persones amb Discapacitat, hi ha un 100% de dones. En l'associació de pares i mares hi ha un 20% de pares davant de un 80% de mares. I pel que fa el Consell Escolar la representació de la figura masculina està en un 33,4 % en front el 66,6 % de dones.

5.2. El camí cap a la mirada violeta de l'Escola Infantil Es Pouet.

L'equip docent del centre mantenen viva la formació permanent per millorar la seva tasca educativa, en aquest sentit l'èmfasi envers el desenvolupament d'una escola coeducativa està germinant les seves arrels. L'elaboració del pla d'igualtat i coeducació del centre dins del curs 2021-2022 va ajudar a elaborar un diagnosi exhaustiu per observar des d'on partia la nostra mirada violeta.

Aquest fet va fer possible situar a tota la comunitat educativa envers la perspectiva de gènere i va ajudar a elaborar una llista de propostes de millora en aquest sentit com per exemple: quines eren les propostes d'espais i materials que s'oferien als infants i com ajustar

⁴ Nota. En la figura número 3 s'explicita les persones que formen l'equip no docent del centre Es Pouet en el curs 2021-2022.

un enfocament igualitari; quin era el nostre discurs cap a l'alumnat, les famílies i entre les mateixes educadores, si existia desigualtat en el llenguatge que usàvem; la necessitat de revisar els documents de centre en els que incloguéssim la redacció en perspectiva de gènere a més de la modificació i/o reestructuració d'accions o propostes; la necessitat de revisar també les imatges i plafons que donen vida als passadissos i a les aules així com les informacions cap a les famílies.

No obstant això val a dir emperò, que ens va faltar aprofundir en les pràctiques de les famílies des del seu entorn més proper, quotidià i familiar. A l'escola bressol l'acció família-escola és molt propera i amb oportunitats de comunicació diària la qual cosa pot deixar en entre dit, en més o menys mesura, l'esdevenir de rols i estereotips que marquen la quotidianitat familiar. En contrast emperò, no conèixer de primera mà la seva veu ens pot fer caure en prejudicis que poden desbancar la realitat.

En aquest sentit, podem tenir en compte que indagar i conèixer una mica més sobre els escenaris familiars i la perspectiva de gènere, si bé des del respecte i la no culpabilització com descriu Subirats (2017), pot facilitar més camins per establir un conjunt d'accions de bones pràctiques en el procés educatiu de les filletes i els fillets. Un conjunt de bones pràctiques que persegueixin el reforçament mutu i coordinat entre ambdós espais de socialització com són l'escola i la família en l'escenari de la igualtat entre unes i altres.

Indagar sobre la perspectiva de gènere dins l'entorn familiar era una part inacabada en la realització del diagnòstic del Pla d'Igualtat i Coeducació de l'Escola Infantil Es Pouet, així una volta finalitzat el treball, els resultats de la investigació podran ser utilitzats com una part més del pla, afavorint d'aquesta manera oportunitat d'establir objectius i línies d'actuació conjunta entre escola i família envers la perspectiva de gènere.

6. Metodologia.

Envers la metodologia utilitzada per desenvolupar el treball, s'ha dut a terme en primer lloc un marc teòric mitjançant una revisió de la literatura sobre el nostre tema d'interès per intentar conèixer al màxim allò que s'ha dit, s'ha fet o descobert envers la perspectiva de gènere.

Consegüentment el marc teòric s'ha nodrit per una banda amb el marc normatiu tan a nivell autonòmic com estatal; i per l'altra, amb una recerca documental en bases de dades tals com: Dialnet, Redined i Google Acadèmic, de les quals se'n va fer una compilació de documentació extreta de revistes acadèmiques especialitzades, tesis doctorals, i manuals, entre altres.

Pel que fa l'estratègia metodològica, s'han dut a terme diverses entrevistes en profunditat des de la metodologia qualitativa. Taylor i Bodgan (1996, 20) consideren la investigació qualitativa com aquella que produeix dades descriptives i informacions construïdes pels mateixos subjectes, es a dir, la conducta observable, com també les pròpies paraules de les persones. Els mateixos autors assenyalen que l'entrevista en profunditat facilita situacions d'investigació basades en trobades cara a cara entre persona investigadora i persona informant, amb la intenció de comprendre les perspectives que tenen les informants respecte a les seves vides, experiències o situacions, tal com les expressen amb les seves pròpies paraules. (Taylor i Bodgan, 1996, 101).

La intencionalitat era conèixer els nivells de sensibilització i presa de consciència envers la igualtat i coeducació ions de l'àmbit familiar a partir de testimonis de famílies de l'escola EI Es Pouet. Dit això, les entrevistes varen propiciar que sorgís una conversa oberta amb cada una de les persones participants amb la intenció d'identificar com es duen a terme els rols del grup familiar i esbrinar si existien desigualtats associades a models de conducta masculins i femenins en cada un dels membres que componen la família, si més no, des del respecte i la confidencialitat dels seus testimonis.

6.1. Descripció de la mostra.

La població participant en la investigació varen ser 9 famílies de l'Escola Infantil Es Pouet. A continuació s'expliciten de cada un dels progenitors dades sociodemogràfiques tals com sexe, edat, nivell d'estudis, i treball que s'està desenvolupant actualment; dels fills i filles s'explicita el sexe i l'edat:

- **Família 1:** família nuclear amb dos infants:
 - Mare: dona de 30 anys, natural de Menorca. Va cursar el grau universitari de Turisme i actualment treballa com a comercial en una empresa de logística.
 - Pare: home de 35 anys, natural de Menorca. Va cursar estudis de formació professional de grau mitjà en Mecànica i actualment treballa com a Tècnic de Mecànica en un negoci propi.
 - Fill de 2 anys, filla de 2 anys.
- **Família 2:** família nuclear amb tres infants:
 - Mare: dona de 33 anys, natural de Menorca. Va cursar estudis de formació professional de grau superior en Administració i Empreses, actualment treballa com a funcionària en IB-Salut a admissió.

- Pare: home de 48 anys, natural de Barcelona. Va cursar estudis de formació professional de grau superior de Policia Local. Actualment treballa com a funcionari en Policia Local.
- Fill de 12 anys, filla de 7 anys i, fill de 14 mesos.
- **Família 3:** família nuclear amb dos infants:
 - Mare: dona de 41 anys, natural d'Argentina. Va cursar estudis d'ESO, estudis d'Ajudant de Cuina i d'Oficial de Pastelero. Actualment treballa com a cambrera.
 - Pare: home de 36 anys, natural de Mallorca. Va cursar estudis de formació professional de grau superior en Jardineria i Gestió Mediambiental. Actualment treballa com funcionari en la brigada de l'ajuntament del poble com a Tècnic de jardineria i gestió ambiental.
 - Fill de 4 anys i filla de 13 mesos.
- **Família 4:** família nuclear amb un infant:
 - Mare: dona de 28 anys, natural de Menorca. Va cursar estudis de formació professional de grau superior en Informàtica tot i que no el va acabar. Actualment treballa en una empresa de lloguer de cotxes els mesos d'estiu.
 - Pare: home de 31 anys, natural de Menorca. Va cursar estudis de formació professional de grau mitjà i superior en Informàtica. Actualment treballa com a màxim responsable en una empresa de distribució.
 - Fill de 16 mesos.
- **Família 5:** família nuclear amb tres infants.
 - Mare: dona de 31 anys, natural de Menorca. Va cursar el grau universitari de Ciències Ambientals, màster en Sistemes d'Informació Geogràfica, i titulacions d'entrenadora de Gimnàstica Rítmica. Actualment no treballa i dedica el seu temps al 100% a la criança dels seus infants.
 - Pare: home de 35 anys, natural de Menorca. Va cursar estudis de formació professional de grau superior en Administració i Finances, i també com a Tècnic en Prevenció de Riscos Laborals. Actualment està cursant una carrera universitària i treballa com autònom en una empresa familiar no relacionada amb els seus estudis.
 - Fill de 5 anys, filla de 3 anys i fill de 8 mesos.
- **Família 6:** família nuclear amb dos infants.

- Mare: dona de 32 anys, natural de Menorca. Va cursar estudis fins l'antic Graduat Escolar, equivalent al Graduat en ESO. Després d'això va veure que no volia seguir estudiant. Actualment, i des que tenia 16 anys, treballa en una empresa de calçat.
- Pare: home de 35 anys, natural de Brasil. Va cursar fins graduat en ESO al seu país. Actualment treballa en una fusteria.
- Fill de 3 anys i filla de 9 mesos.
- **Família 7:** família nuclear amb dos infants.
 - Mare: dona de 37 anys, natural de Menorca. Va cursar estudis de formació professional de grau mitjà d'Auxiliar d'Infermeria. Actualment treballa com interina en un hospital en medicina interna.
 - Pare: home 46 anys natural de Menorca. Va cursar estudis de formació professional de grau superior en Electricitat. Actualment fa feina en una empresa de lloguer de cotxes i cotxes en custòdia, tot l'any.
- **Família 8:** família nuclear amb dos infants.
 - Mare: dona de 38 anys natural de Sòria. Envers els estudis, ella és llicenciada en Publicitat i Relacions Públiques, més endavant aprovà oposicions a Correus i actualment treballa en una empresa pròpia.
 - Pare: home de 41 anys, natural de Barcelona. Envers els estudis, ell és llicenciat en Biologia Marina i cursà també el CAP en Biologia. Actualment treballa en una empresa pròpia de kebabs.
 - Filla de 3 anys i filla de 19 mesos.
- **Família 9:** família nuclear amb dos infants.
 - Mare: dona de 39 anys i natural de Menorca. És diplomada en Relacions Laborals i actualment, i des de fa temps, treballa en una patronal d'empresaris en temes laborals.
 - Pare: home de 37 anys i natural de Menorca. És diplomant en Fisioteràpia i actualment treballa en negoci propi de fisioterapeuta.
 - Filla de 3 anys i fill d'un mes.

6.2. Fases de la investigació.

En un primer moment es comunicà al claustre de l'Escola Infantil Es Pouet la intenció de desenvolupar aquest treball com un treball de final de grau el qual oferia l'oportunitat d'adjuntar el resultats obtinguts, una vegada acabat, al Pla d'Igualtat i

Coeducació del centre elaborat dins el curs 2020-2021. Tot el claustre va veure amb bons ulls la realització del mateix i es va demanar a cada una de les deu mestres tutores si podien elegir una família per poder ser entrevistada. Així, de deu classes que hi ha en funcionament aquest curs 2021-2022, van accedir participar en l'entrevista nou famílies.

A les famílies que varen acceptar, se les va informar amb una carta explicativa la intencionalitat de l'entrevista, i s'hi detallaven també les dades necessàries de la persona investigadora per organitzar les trobades de manera individualitzada i en dies diferents. Aquesta carta es va repartir dins el mes d'abril i de mica en mica es van anar concretant, entre persona informant i persona investigadora, el dia i hora per el seu desenvolupament. Cal mencionar que de les nous entrevistes, vuit d'elles les persones que van iniciar el primer contacte varen ser les mares.

Les entrevistes es dugueren a terme un sol cop amb cada una de les famílies entre els mesos d'abril i maig d'aquest curs 2021-2022, desenvolupant-les a les mateixes llars familiars menys una família que preferí fer l'entrevista a l'escola, amb una durada aproximada d'una hora i mitja. També se les va explicar del consentiment informat, de les preguntes que s'anirien a demanar, i se les va demanar permís per poder gravar de veu els seus testimonis.

Podem recalcar que la tipologia del conjunt de les famílies van ser famílies tradicionals de tipus nuclear amb pare, mare i infants.

6.3. Guió de l'entrevista.

El guió de l'entrevista⁵ s'organitzà en cinc blocs de preguntes:

Dades
sociodemogràfiques

1. *Coneixement de dades com: sexe, nivell d'estudis, edat, configuració familiar, situació laboral.*

Corresponsabilitat.

2. *En quant a la feina, heu decidit agafar alguna reducció de jornada per acompanyar la cria del vostre infant? Si és que sí, quin dels dos progenitors la duu o durà a terme?*

3. *Abans de néixer el vostre fill/a, com us organitzàveu*

⁵ Nota. Les preguntes es varen ordenar en funció de criteris tals com: dades sociodemogràfiques, corresponsabilitat, estereotips de gènere, coneixements en perspectiva de gènere i, oci i temps lliure, tot i que la funció principal de l'entrevista era dur a terme una conversa oberta.

Rols i estereotips de gènere.

Coneixements en perspectiva de gènere.

en les tasques domèstiques diàries?

4. *Des que va néixer el vostre fill/a hi ha més tasques a fer a casa no!? com és el vostre dia a dia!?*
5. *A banda de les tasques a casa, com és l'acompanyament en la criança del vostre infant? Com i quin seria el temps que li dediqueu cada una, per exemple?*
6. *Participació en entrevistes, reunions, tallers, ... de l'escola, qui hi sol anar? Ho pacteu?*
7. *A l'hora d'anar a comprar roba, joguines, contes... per el vostre infant, en què us fixeu (colors, models, protagonistes, etc.)?*
8. *Si hi ha infants de sexes diferents dins la família, com definiríeu a cada una? quines aptituds penseu que poden arribar a realitzar en un futur una i altra!? les caracteritzeu en un esport en concret?*
9. *Com aneu amb el tema de les pantalles? Us agrada mirar la televisió o seguir algunes xarxes? Sou seguidores d'algú en concret? I els vostres infants, els deixeu mirar alguna cosa a través de les pantalles? Si és així, quin tipus d'animació, pel·lícules, altres... els deixeu veure?*
10. *Què us sembla quan des de l'escola les educadores parlem de filletes i fillets quan fins fa poc només usàvem fillets per referir-nos als dos gèneres?*
11. *A l'empresa on esteu fent feina us han fet fer alguna formació en qüestió de gènere?*

Oci i temps lliure**12. Com és ara el vostre temps lliure?****7. Resultats.**

A partir de les entrevistes dutes a terme, en aquest apartat es descriuen transcripcions de les respostes que varen sorgir a partir dels testimonis de cada persona participant.

Les preguntes i respostes es varen estructurar en quatre blocs diferents com ara: la corresponsabilitat, rols i estereotips de gènere, coneixements en perspectiva de gènere i oci i temps lliure.

7.1. Corresponsabilitat.

En aquest primer bloc de preguntes, es va voler indagar en com es desenvolupa i estructura la família envers les tasques domèstiques, l'acompanyament de la criança dels infants, així com també saber si s'havia dut o es duu a terme alguna reducció de treball o excedència.

Reducció de treball o excedència per acompanyar la criança dels infants.

De les famílies que algun dels dos progenitors va agafar una excedència o reducció de jornada, dos van ser pares i les altres varen ser mares. Aquestes, en general, identificaren la importància del paper de la figura masculina dins el món laboral. A més també es va observar diferències entre les empreses públiques, les quals s'esdevé més oportunitats de permisos i altres, i les privades amb més barreres i dificultats. Les respostes varen ser:

Quan van néixer vaig agafar una excedència i fins es setembre aquest que ells ja tenien un poc més d'un any i mig no vaig fer feina... i ara tinguent en compte que ell ha de fer tantes hores fora de casa jo me redueix sa jornada [...] (F1, Grau de Turisme, treballadora en una empresa de logística, 30 anys).

Todos los derechos que él tiene yo no los tengo... o sea no los pude [...] (F3, cambrera, 41 anys).

Açò és sa diferencia d'una empresa privada i una empresa pública [...] (F3, FP en Jardineria i Gestió ambiental, funcionari en l'administració pública, 36 anys).

El claro, ahora tiene la lactancia, los cuatro meses, le pagaron absolutamente todo, ahora puede ir a buscar a los niños, es mucho más fácil [...] (F3, cambrera, 41 anys).

Primer vaig fer es mes de vacances que tenia pendent de l'any passat despues vaig fer fins s'octubre d'excedència i ara m'he demanat una reducció de jornada [...]

lo que passa és que ell té un càrrec important dins s'empresa, jo no som res, i clar realment tan econòmicament com de projectes de feina valia més que ell seguigués fent feina i jo agafar sa reducció [...] (F4, treballadora en una empresa de lloguer de cotxes, 28 anys).

Amb un bombu així vaig anar a una entrevista, i clar m'ho van dir tal qual: "no te podem agafar...!" hombre! està clar que ser dona és lo que té en aquest sentit [...] (F5, Grau de Ciències Ambientals i màster en Sistemes d'Informació Geogràfica, aturada, 31 anys).

Ara tenc una empleada i hi vaig es matins i qualcun capvespre [...] (F5, FP Administració i Finances, autònom, 35 anys).

Faig una jornada de quatre hores des que tenc a ell i no m'han posat cap pega, si ells estan malalts o fan vacances puc combinar horaris no tenc cap pega! [...] ell te molta feina, és qui guanya més i jo tenia més facilitat de fer-ho [...] (F6, ESO, treballadora en una empresa de calçat, 32 anys).

Después de tenir sa filla major vaig agafar una reducció de jornada però ja van tancar aquí i vaig haver d'anar a Mo... i varies coses [...] vaig començar a fer feina d'interina a s'hospital amb una baixa de tres dies i ja no vaig aturar, bonu ... fins quan vaig quedar encinta de sa filla petita i vaig fer un any amb ella fins que va començar a s'escoleta [...] (F7, FP d'Auxiliar d'Infermeria, interina en un hospital, 37anys).

Jo tenc una reducció de jornada [...] faig matins, mitja jornada un 32%, en ves de fer 40 hores en faig 27 i així faig es matins de dilluns a dissabte de 8:45 a 13:15 h. [...] (F7, FP d'Electricitat, treballador en una empresa de lloguer de cotxes, 37 anys).

Quan vam tenir sa primera filla ell va demanar una excedència a una de ses dues feines[...] en un principi jo se suposava que havia de fer reducció de jornada però no la vaig poder fer per tot es tema de sa Covid [...] jo no vaig fer confinament perquè tenia que anar a fer feina, ell va haver de tancar sa seva feina [...] (F9, Diplomada en Relacions Laborals, 39 anys).

I jo me vaig dedicar exclusivament a sa nostra filla i a sa casa [...] (F9, Diplomat en Fisioteràpia, 37 anys).

Organització familiar en les tasques domèstiques abans i després de tenir infants.

Les mares amb reducció de jornada manifestaren realitzar més tasques domèstiques que les seves parelles quan abans de tenir infants la divisió de les mateixes era més equilibrada. De les nou famílies entrevistades dues varen demostrar un percentatge bastant igual de cada progenitor en la realització d'aquest tipus de tasques, tot i així, en aquests casos es va observar a la figura femenina com la que determinava l'organització total de la família. Les respostes varen ser:

Jo lluitava per implantar un poc més s'igualtat, si que és ve que sempre... jo crec que per tot sempre n'hi ha un que estira més a s'altre [...] (F1, Grau de Turisme, treballadora en una empresa de logística, 30 anys).

Però no te pots queixar perquè jo sempre he fet prou cosa [...] (F1, FP de Mecànica, 35 anys).

Si jo no dic que no, però sempre has fet més hores de feina, es final, una cosa per s'altra no és res dolent, es temps és el que tenim i s'ha de repartir... si que es ve, que des de que han nascut es fillets... quan vivíem tot sols si quedava s'escurada quedava s'escurada i amb es fillets si que es ve que ell... venga va... pim pam... més àgil tot... es primer any m'he dedicat a donar pit casi bé... no he fet res més [...] (F1, Grau de Turisme, treballadora en una empresa de logística, 30 anys).

Ante... eso de tener turno... nos lo combinábamo bien, aprovechábamo para irno de viaje o hacer nuestra actividade hasta que decidimo ser padre, [...] a mi me gusta cocinar por ejemplo, y limpieza de la casa lo hace ella, mete la lavadora, yo la doblo y la deajo preparada para que ella venga y la coloque [...] (F2, FP de Policia Local, funcionari en Policia Local, 48 anys).

La compra juntos, [...] sa filla fa es petits recados d'anar a compra pa, d'anar a es super a comprar una sopa, es fill gran va a fer recados a ca s'àvia o cas concos [...] (F2, FP d'Adminstració i Empreses, funcionària en IB-Salut, 33 anys).

Quan esteim tot sols, o un se'n va a passejar i s'atra queda, igual ella fa més! jo l'unic que faig quan ella fa feina... ho mantenc... faig ses lavadores es llits i tot però ella és sa que fa més tot, sí. Cuinar ella... els caps de setmana cuino jo [...] (F3, FP en Jardineria i Gestió ambiental, funcionari en l'administració pública, 36 anys).

Bueno, nos compaginamos... todo depende de mis horarios [...] (F3, cambrera, 41 anys).

Mas o menos siempre ho hem duit un poc [...] (F4, treballadora en una empresa de lloguer de cotxes, 28 anys).

A mitges [...] (F4, FP d'Informàtica, treballador en una empresa de distribució, 31 anys).

Ell, més tema cuina i es restu ho hem anat compaginant sempre [...] (F4, treballadora en una empresa de lloguer de cotxes, 28 anys).

Quan vam començar a viure junts mus ho combinàvem molt bé, [...] ell cuinava i jo feia lavadores i... ordenar ho faig jo perquè m'agraden ses coses ordenades i a ell no... i després ha anat depenguent un poc de sa situació. Amb es primer any de vida d'ell també pràcticament cuinava ell, després quan vaig començar a fer feina continuava cuinant ell i després quan va néixer sa petita vaig començar a cuinar un poc més... i ara cuin jo bàsicament, ses lavadores continüi fent jo, però clar, jo som a casa sempre ara [...] (F5, Grau de Ciències Ambientals i màster en Sistemes d'Informació Geogràfica, aturada, 31 anys).

I jo no tenc gaire horaris tampoc [...] (F5, FP Administració i Finances, autònom, 35 anys).

Comprar sempre hi havíem anat junts, com jo s'horari meu arribava més prest i cuinava per es dia següent es cap de setmana aprofitàvem es dos per fer net, fèiem coses en comú, [...] ara tot lo que puc fer jo primer ho faig jo primer, primer perquè vull i m'agrada i després per feina, tenc més opció [...] (F6, ESO, treballadora en una empresa de calçat, 32 anys).

Jo tenc que dir que espolsar no és es meu fort però no tenc problemes en rentadores, estendre, planxar, fer es dinar, passar aspiradora, fregar [...] (F7, FP d'Electricitat, treballador en una empresa de lloguer de cotxes, 37 anys).

Abans de tenir elles també, [...] a jo no m'agrada anar a comprar i ell sol dir jo vaig a comprar... ell fa sa llista [...] (F7, FP d'Auxiliar d'Infermeria, interina en un hospital, 37 anys).

Pues un 60% - 40% siempre hay un poquito a lo mejor pero también por manías sobre todo son manías [...] (F8, Grau de Publicitat i Relacions Públiques, autònoma, 38 anys).

Es que depèn de lo que siguin tasques domèstiques, jo tot lo que és jardí, això ho faig tot jo, gallines, hort, les ITV dels cotxes, en canvi ella si que porta el tema de la roba de les nenes normalment ho fa ella, el tema de plegar la roba, cuinar jo cuino al migdia ella cuina a la nit, les lavadores les faig jo, les estenc jo [...] (F8, Grau de Biologia Marina, autònom, 41 anys).

Antes m'encarregava més jo perquè bàsicament el pare tenia dues feines... ell feia unes dotze hores de feina, jo feia una jornada sencera però tenia com a més disponibilitat per fer el resto de les tasques, [...] ara ell s'encarrega de dur i anar a cercar la filleta de l'escola... com faig un horari de 7 a 14 hores... i clar [...] (F9, Diplomada en Relacions Laborals, 39 anys).

Li dones dinar, [...] jo els capvespres faig més hores de feina i ella ha de dedicar més temps als fillets [...] (F9, Diplomada en Fisioteràpia, 37 anys).

Organització a l'hora de la cria dels infants.

En general es va observar un equilibri entre progenitors en la part de cria dels infants. Les persones que desenvolupaven una jornada reduïda van mencionar que els dies que l'altre tenia feina assumien més responsabilitat en temes de cria. Les respostes varen ser:

Es banyo feia jo amb una de les dues sàvies perquè es s'estona que puc estar amb ells i ella era una estona que tenia per descansar [...] (F1, FP de Mecànica, 35 anys).

Ara només fan una siesta i se'n van a llit més prest i clar s'estona d'es banyo que feien amb ell ho hem hagut d'avançar... si que és ve que ell ho té un poc complicat entre setmana estar un poc present per horaris, per lo que deim sempre... es temps és es que és i [...] (F1, Grau de Turisme, treballadora en una empresa de logística, 30 anys).

Trabajar por turno, siempre te lo puedes combinar... yo ya dejo la comida hecha i todo el rollo pa que no venga y diga: otras que no hay la comida, no està la colada [...] (F2, FP de Policia Local, funcionari en Policia Local, 48 anys).

Sa veritat és que feim un poc cada un, perquè en realitat ell està en una època d'exploració total, i si per exemple jo m'encarrec d'aclarir la cuina després des dinar pues hem de tenir tancat, pues un té es fillet, [...] ho hem xerrat moltes vegades, es fillets són de tots dos, som un equip, ara vale que ells mus ajuden però també han tingut s'època de ser més petits... aquí és qüestió de que tots ajuden, col·laboren, perquè així antes tots acabam i antes podem seure a sofà o antes podem anar a llit, tot super bé! es moment que elegim tenir fills en comú després sa vida és en comú [...] (F2, FP d'Administració i Empreses, funcionària en IB-Salut, 33 anys).

(Per mirar un conte amb els infants) *bonu, ella té mes paciència que jo, sa veritat! [...]* (F3, FP en Jardineria i Gestió ambiental, funcionari en l'administració pública, 36 anys).

Bueno, tu tienes paciencia... tu te lo llevas al huerto al niño... por ahí se pasan dos, tres horas y yo no tengo esa paciencia [...] (F3, cambrera, 41 anys).

Pues feim bastant per igual... es capvespres tenim lliure tots dos, sempre som aquí, des de ben petit ha fet biberó i sempre hem fet un per hom ... sa veritat és que mus hem combinat bastant, cinquanta i cinquanta [...] (F4, treballadora en una empresa de lloguer de cotxes, 28 anys).

És que clar... anem per temporades, no?. Ara ell té cinc assignatures, es primer semestre no en va fer, i mus ho combinam més. Ara tu no hi sols ser, pues a lo millor en faig més jo que tu ara de bañitos..? [...] (F5, Grau de Ciències Ambientals i màster en Sistemes d'Informació Geogràfica, aturada, 31 anys).

Dur es fillets a escola... anar-los a cercar, també [...] (F5, FP Administració i Finances, autònom, 35 anys).

Hora d'es bañito i sopars sempre m'ha ajudat, sempre ha estat a ca nostra que és s'hora més crítica! [...] (F6, ESO, treballadora en una empresa de calçat, 32 anys).

Dur a la major al dentista l'hem duit casi igual, hora de fer es deures la major la fa més amb ell [...] (F7, FP d'Auxiliar d'Infermeria, interina en un hospital, 37anys).

Si ella és a fer feina quan arriba ja són les 16.30 o 17'00 h. i quan noltros hem acabat de dinar sa mes petita juga una estona i amb sa major l'ajut a fer es deures... [...] amb sa reducció de jornada puc dur elles a s'escola i después les puc anar a recollir [...]

(F7, FP d'Electricitat, treballador en una empresa de lloguer de cotxes, 37 anys).

Es vespres si han de cridar a qualcú criden a n'es papi... ara si estan malaltes joestic allà al pie del cañón [...] (F7, FP d'Auxiliar d'Infermeria, interina en un hospital, 37anys).

Ella té més paciència amb donar de menjar a les filletes, jo a la que em tiren tres cullerades pel terra em poso nerviós, [...] jo per les nits soc bastant cero la veritat, a la nit me costa tant, a la nit ho fa tot ella, a part elles volen que estigui ella [...]

(F8, Grau de Biologia Marina, autònom, 41 anys).

Entre setmana jo estic més amb ella però si que es caps de setmana intentem fer vida en família, i després es vespres mus anem combinant, un dia li llegeix un conte ell i un altre dia jo, o també fa un biberó antes d'anar a dormir un dia li dona ell [...] (F9, Diplomada en Relacions Laborals, 39 anys).

Participació en reunions, entrevistes i tallers que organitza l'escola.

Tot i observar que en algunes hi participaven els dos progenitors alhora, en major percentatge emperò les mares assumien aquesta funció per mor de sentir la necessitat de rebre les informacions de primera ma. Llavors en aquests casos els pares preferien quedar a casa amb els infants acompanyant-los en el bany i el sopar. Les respostes varen ser:

Clar, a rel de tenir es peu malament... hem pogut aprofitar altres coses sí... normalment és ve que si coincideix en hores de feina o açò sa qui surt de sa feina som jo [...] (F1, Grau de Turisme, treballadora en una empresa de logística, 30 anys).

Si ho tenc bé per es taller per poder fugir... he intentat anar a tot lo que he pogut [...] (F1, FP de Mecànica, 35 anys).

Eso ya es ella la que más [...] (F2, FP de Policia Local, funcionari en Policia Local, 48 anys).

En realitat com és es tercer... sa que està més posada en lo de s'escola sempre he estat jo... sempre he estat jo que m'he encarregat en ajudar a fer es deures, estudiar, estar més damunt [...] (F2, FP d'Administració i Empreses, funcionària en IB-Salut, 33 anys).

A ella li agrada més tallers i coses... però bonu, a sa reunió de principi de curs de sa filleta per exemple, i vaig anar jo [...] (F3, FP en Jardineria i Gestió ambiental, funcionari en l'administració pública, 36 anys).

Que era el único papi [...] (F3, cambrera, 41 anys).

Sempre que podem intentem anar-hi tots dos ... si per feina mus ho permet i s'escola també mus ho permet hi anem es dos [...] (F4, treballadora en una empresa de lloguer de cotxes, 28 anys).

Noltros anàvem a ses reunions tots dos fins que va arribar sa pandèmia i ja no mus van deixar anar tots dos, i hi vaig jo [...] a jo m'agrada molt més que ell i per disponibilitat també [...] (F5, Grau de Ciències Ambientals i màster en Sistemes d'Informació Geogràfica, aturada, 31 anys).

Ell a vegades per idioma també, eh!... ho entén però no és lo mateix de tenir una conversació de colegueo a estar a una reunió una persona que no ralla menorquí [...] (F6, ESO, treballadora en una empresa de calçat, 32 anys).

Aquesta setmana hi va anar ell (reunió de trimestre), [...] jo vaig quedar amb elles [...] (F7, FP d'Auxiliar d'Infermeria, interina en un hospital, 37 anys).

Si, hi vaig anar jo i a sa darrera també... a vegades per s'horari o a vegades per... ses telemàtiques les vaig fer jo també... ella havia tingut feina [...] (F7, FP d'Electricitat, treballador en una empresa de lloguer de cotxes, 37 anys).

Al principi jo volia anar a totes però ella també i com només hi podíem anar un dels dos al final hi anava ella, perquè, bueno pues no ho sé... ella deia que per a ella era super important i per jo ho era però potser no ho veia tant.. no m'importava tan que fos ella que m'informés [...] (F8, Grau de Biologia Marina, autònom, 41 anys).

¿Sabes que passa? que al principio necesitaba ir donde estaban mis niñas... estar en el espacio... sentirme... porque me daba tanta pena dejar a la mayor al principio... ahora ya estoy muy tranquila [...] (F8, Grau de Publicitat i Relacions Públiques, autònoma, 38 anys).

Intentem anar els dos [...]ses entrevistes es dos [...] (F9, Diplomada en Relacions Laborals, 39 anys).

Jo per s'horari que tenc majoritàriament, lo que són reunions d'escola les has fetes tu... i jo he intentat acabar més prest per fer-lis es sopar [...] (F9, Diplomada en Fisioteràpia, 37 anys).

7.2. Rols i estereotips de gènere.

En aquest segon bloc de preguntes es va demanar a les persones participants envers a elements com la roba que vesteixen els infants, els contes que es conten a casa, les joguines que hi ha per jugar; quines característiques podrien definir els seus infants i si podien fer un exercici de projecció de futur envers algun treball o esport en concret en relació als seus infants; i si s'utilitzaven pantalles a casa tan a nivell personal com amb els seus infants amb quines propostes s'oferien.

Elements (colors, models, protagonistes, etc.) a l'hora d'anar a triar o comprar roba, joguines i contes.

Amb la roba i els colors per exemple, es va deixar en entredit que els estereotips com rosa per a filletes i el blau per a fillets està molt arrelat. Amb les joguines també s'observaren

elements que s'associaven a filletes i/o fillets, tot i que algunes persones esmentaren el detall de deixar elegir. Les respostes varen ser:

De recién nacidos trobes poques opcions... una frustració per part meva... blau i rosa... no hi ha res verd, groc [...] (F1, Grau de Turisme, treballadora en una empresa de logística, 30 anys).

Sa fillleta hem intentat comprar-li coses que no fossin tot rosa però a ella li encanta [...] (F1, FP de Mecànica, 35 anys).

De joguets tenim bastant unisex, i ells dos sa veritat que juguen bastant amb tot, si que es ve que as fillet per exemple a es cotxu li va fer més cas sempre... si que m'he fixat que li agrada molt desfer i tenim un cotxu que es desmunta i li encanta no te vull dir que sigui per es cotxu sinó per es desfer [...] (F1, Grau de Turisme, treballadora en una empresa de logística, 30 anys).

Cuando son pequeñines pues lógicamente pues de color azul, amarillo y rosa pa las nenas, pero cuando ya ellos eligen... ella de muy pequeña: no, no yo tolasola [...] (F2, FP de Policia Local, funcionari en Policia Local, 48 anys).

Es més petit duu roba bastant còmode, que casualment és de fillet i as pati surt i hi troba pilotes, com un patinet de fillleta... ell empra lo que troba i lo que se sent a gust! [...] ella és molt de mocadrets, roses i brillants però perquè ella ho ha elegit així, no perquè jo digui que és una fillleta i s'ha de vestir així [...] (F2, FP d'Administració i Empreses, funcionària en IB-Salut, 33 anys).

A el le gustan Spiderman... los dinosaurios... entonces es más fácil comprarle algún regalo [...] (F3, cambrera, 41 anys)

Sa fillleta té més coses rosa... està estipulat així [...] (F3, FP en Jardineria i Gestió ambiental, funcionari en l'administració pública, 36 anys).

A ella sí que se li desperta molt més es sentit de crear sa necessitat de quan hi ha una falta de qualque material, és sa primera que diu: hem d'anar a comprar roba, se li quedaran petites ses sabates... Jo sincerament, no és que sigui descuidat ni molt menos però sí que me costa més [...] (F4, FP d'Informàtica, treballador en una empresa de distribució, 31 anys).

Colors... m'agrada molt que vagin iguals, ses poques coses que comprem les comprem iguals, depenent de lo que mus donen, el petit dur coses que són de sa germana, vestits no, algo rosa. Lo que no els pos gens són vestits, tampoc li pos a ella

[...] (F5, Grau de Ciències Ambientals i màster en Sistemes d'Informació Geogràfica, aturada, 31 anys).

Sí, soy muy de rosa de niñas y azul de niños[...] ara que comença més amb es superhéroes tal vegada si que és cosa més concreta... hem passat de Patrulla Canina a n'Spiderman [...] (F6, ESO, treballadora en una empresa de calçat, 32 anys).

Todo es bebès [...] els agrada ser doctors... veterinaris [...] (F7, FP d'Auxiliar d'Infermeria, interina en un hospital, 37 anys).

I cotxets... sa major i sa peita també ara, els posen en terra fan com si sigui sa mestra i jo supòs que sa mestra els deu dir açò: avui hem de fer açò o allò... i solen fer [...] (F7, FP d'Electricitat, treballador en una empresa de lloguer de cotxes, 37 anys).

A mi me llama más el rosa... i mira que no quiero porqué... o sea... pero me llama... vamos allá i veo una camiseta rosa i una azul y pienso bueno el pantalón azul i la camiseta rosa [...] (F8, Grau de Publicitat i Relacions Públiques, autònoma, 38 anys).

Fins ara es protagonistes no havien tingut massa paper, ara sí, [...] es colors sí, sempre... des de ben petita li hem triar colors molt neutres [...] (F9, Diplomada en Fisioteràpia, 37 anys).

Li agrada la Patrulla Canina, i bono, li comprem objectes i roba... de Mini, [...] n'Skay, [...] de na Pepa Pic, [...] jo... bono, al fillet vestir-lo de color rosa me costa més, ella vestir-la de blau no me costa [...] (F9, Diplomada en Relacions Laborals, 39 anys).

Característiques dels infants i aptituds que podrien arribar a realitzar en un futur una i altra en algun tipus de feina o esport.

S'observaren característiques clares encasellades culturalment en filletes i en fillets. En quant els treballs que podrien arribar a desenvolupar, destacaren la iniciativa de cura per les filletes i altres pels infants. Les respostes varen ser:

Es fillet és molt dolç i carinyós i ella és més explosiva [...] es fillet el veig anant a música, sempre li ha agradat molt... era bebè i li posaves una cançó i ja [...] (F1, Grau de Turisme, treballadora en una empresa de logística, 30 anys).

Cada un ha de poder triar lo que vulgui [...] (F1, FP de Mecànica, 35 anys).

Ella ya lo tiene claro que quiere ser de mayor, que quieres ser de grande? [...] (F2, FP de Policia Local, funcionari en Policia Local, 48 anys)

Bombera (F2, filla, 7 anys)

I tu? (F2, FP d'Administració i Empreses, funcionària en IB-Salut, 33 anys).

Futbolista professional (F2, fill, 12 anys).

A veces nos lo imaginamos que es guardia civil por el carácter que tiene, [...] algo con la música..., director de orquesta, tiene ritmo, le gusta los instrumentos! ahora quiero mandarlo a carate, [...] a mí no me gustaría que ella jugara al futbol, por ejemplo [...] (F3, cambrera, 41 anys).

Jo el veig com a músic... sa música és una cosa que el torna loco [...] (F4, treballadora en una empresa de lloguer de cotxes, 28 anys).

El major impulsiu, molt caparrut, amb molt de caràcter sí [...] (F5, FP Administració i Finances, autònom, 35 anys).

Molt de caràcter tots dos... ella és més tranquil·la, més dolça, ell és més uaaaa...! i ella és més fineta [...] (F5, Grau de Ciències Ambientals i màster en Sistemes d'Informació Geogràfica, aturada, 31 anys).

Trobeu que ella agafaria més un rol de cuidadora? (entrevistadora).

Noltros tenim una cuina, i tenim una cuneta, tenim un armari de nenes, que tot açò m'ho va donar sa meva tia que ho va llevar de sa filleta seva i m'ho va donar. I jo ho tenc d'antes de que es major nasqués... i des de que va néixer ho va ha vist tot... ses monyèques... i ell no s'ho va mirar mai... i hi era des d'es principi, saps! I sa cuineta a lo millor sí que se la mirava un poc més quan teníem aquella petita, però poca cosa... Sa filleta hi va anar directament a jugar [...] (F5, Grau de Ciències Ambientals i màster en Sistemes d'Informació Geogràfica, aturada, 31 anys).

Jo a ell no li he comprat una monyeca mai, ara que ho dius, però li he comprat una cuina... ell és molt de cotxus, [...] que si vol estudiar bé, i sinó com jo, saps?... ell serà lliure de fer lo que vulgui: estudiar, no estudiar, diversitat, un cicle, sinó feina, el què...? no ho sé. [...] (F6, ESO, treballadora en una empresa de calçat, 32 anys).

Elles són més tranquil·les... sa major és mes tranquil·la i sa petita és més... jo crec que elles són més complicades amb tot... des de petites... Jo tenc nebots i són simples [...] (F7, FP d'Auxiliar d'Infermeria, interina en un hospital, 37 anys).

Sa major sempre he pensat que córrer li aniria bé, però mai hi ha volgut anar... enguany va a dibuix i a dansa que ho va triar ella, i a anglès [...] (F7, FP d'Electricitat, treballador en una empresa de lloguer de cotxes, 37 anys).

La idea és criar-los igual, no crec que ell per ser un fillet... bono, no... tal vegada d'aquí a un any i mig te deim una altra cosa, [...] jo jug a pàdel però no li diré que jugui a pàdel... si vol anar a cavall.. pues que vagi a cavall, [...] després de feina i estudis que faci el que ella vulgui [...] (F9, Diplomada en Relacions Laborals, 39 anys).

M'agradaria que fes alguna cosa, es què? lo que ella vulgui [...] (F9, Diplomata en Fisioteràpia, 37 anys).

Les pantalles.

Pel que fa les adultes, cal assenyalar com algunes de les mares més seguidores de comptes en instagram per exemple, havien començat a seguir comptes amb perfils d'acompanyament a la criança des que havien tingut els seus infants, mentre que els pares seguien comptes d'interès més personal. Pel que fa els filletes i les filletes, en gran nombre s'observaren famílies que els deixaven els mòbil per mirar vídeos de cançons conegudes. Podem esmentar també que, en general no s'observà consciència per part dels progenitors amb els tipus de dibuixos i protagonistes que miren els infants a casa, els quals denoten clars estereotipus de gènere. Les respostes varen ser:

Jo per instagram segueisc comptes de psicòlegs de fillets o pediatres, mares desconegudes, i consider que m'he format moltíssim...tema de donar pit, [...] amb ells jo he estat bastant dura amb es tema que no miressin pantalles i crec que ho hem aconseguit, no demanen tele... és mòbil sí perquè a vegades els agrada molt El Pot Petit... els posam qualche cançó i ell ho balla, ho imita [...] (F1, Grau de Turisme, treballadora en una empresa de logística, 30 anys).

Na Kay, na Tere... és molt de ses músiques i es posa allà i balla [...] (F2, FP d'Administració i Empreses, funcionària en IB-Salut, 33 anys).

A vegades que miram sa tele i surt cosa de sa guerra i ell diu: ara venen es super héroes per aturar sa guerra, saps? Ell relaciona açò amb es bons! bé... lo que a vegades sí que s'excita quan veu una estona de super héroes ... però també intentem no posar-li es mateixos dibuixos [...] (F3, FP en Jardineria i Gestió ambiental, funcionari en l'administració pública, 36 anys).

Tot d'una dèiem: no, no li posarem mai sa tele però hi ha moments que sobre tot sopant o dinant li posem una estoneta sa tele, [...] en Miky sí! En Miky li agrada molt, [...] des de que vaig estar embarassada, mir molt de pediatres i comares [...] (F4, treballadora en una empresa de lloguer de cotxes, 28 anys).

Li posem el Pot Petit, [...] jo me mir coses d'interès personal, tipus tècnic, ciències [...] (F4, FP d'Informàtica, treballador en una empresa de distribució, 31 anys).

Sí, jo cada vegada més amb temes de criança, [...] abans seguia grups de música i no sé què, i ara seguec pues: “Criar con sentido comun” “ Lucien Simmen, pediatra” i ets altres els vaig silenciant, perquè no me dona temps a mirar -ho tot [...] (F5, Grau de Ciències Ambientals i màster en Sistemes d'Informació Geogràfica, aturada, 31 anys).

Sí, tu tens una obsessió amb açò, [...] sempre he estat d'escoltar música, de fet si no escolt música algun dia me agafa un algo, i de llavors ensà de sa pandèmia vaig descobrir un podcast...bàsicament amb entrevistes a gent diversa [...] (F5, FP Administració i Finances, autònom, 35 anys).

Patrulla canina... només que li posis sa tele... que li pos... i és un fillet que no ha estat mai de pantalles... la té de fons... li posam es Clan [...] (F6, ESO, treballadora en una empresa de calçat, 32 anys).

Dibujos de cans... elles van loques per un ca però a jo no m'agraden, [...] lo que passa que elles... jo sempre m'agrada tenir de fondo sa tele i elles estan acostumades a aquest fondo i no se la miren a sa tele [...] (F7, FP d'Auxiliar d'Infermeria, interina en un hospital, 37 anys).

Ara fa poc vam contractar Disney [...] (F7, FP d'Electricitat, treballador en una empresa de lloguer de cotxes, 37 anys).

Nosotros necesitamos que vengan las abuelas par que nos ayuden y encima de que vienen tampoco les vas a meter... mi madre les pone dibujos de youtube [...] ahora que la mayor ya sabe pedir lo que ella le gusta la Pepa Pic, La Patrulla Canina y ahora le están empezando a gustar tutoriales de alguien jugando con los muñecos de la Pepa Pic y se ven los muñecos de la Pepa Pic hablando [...] (F8, Grau de Publicitat i Relacions Públiques, autònoma, 38 anys).

Dibuixos com a molt... uns tres quarts abans de fer sa siesta i abans d'anar a dormir [...] (F9, Diplomada en Relacions Laborals, 39 anys).

Sa pel·lícula de la Patrulla Canina, en un mes que té es germanet, l'hem vista 30 vegades [...] (F9, Diplomant en Fisioteràpia, 37 anys).

7.3. Coneixements en perspectiva de gènere.

En aquest tercer bloc es va demanar opinió sobre el canvi que havia fet l'escola en quant a deixar d'utilitzar el masculí com a genèric i fer més present la figura femenina que fins a les hores no es pronunciava; a més es va demanar també si havien fet alguna formació en qüestió de gènere sobre tot des dels seus centres de treball.

Opinió envers a la utilització del llenguatge inclusiu dins l'entorn escolar.

Algunes persones manifestaren la part positiva del llenguatge inclusiu dins de l'entorn escolar, i algunes més atrevides van considerar que no era necessari. Mentre tant emperò, val la pena assenyalar que totes les persones entrevistades van usar el masculí com a genèric.

Les respostes varen ser:

Bé, tots som iguals al final [...] (F1, FP de Mecànica, 35 anys).

Si, sa veritat a jo me va fer gràcia sa primera reunió... me va xocar, sa veritat que no m'hi havia aturat a pensar mai i a partir d'aquí vaig investigar un poc més i clar una cosa que no es diu no existeix i si mai es diu es gènere femení sempre queda darrera i crec que sí que és bastant important [...] (F1, Grau de Turisme, treballadora en una empresa de logística, 30 anys).

Fillets i filletes? Si, bien! Al final todo es lo mismo [...] (F2, FP de Policia Local, funcionari en Policia Local, 48 anys).

O també a s'escola diuen: les teneis que decir a los padres papas... açò també (F2, fill, 12 anys).

Però hauria de ser "padres y madres", jo també ho crec aixines perquè avui en dia hi ha tanta diversitat de situacions familiars que hi ha gent que no té papàs i té dues mamàs... perquè han de dir padres..? [...] (F2, FP d'Administració i Empreses, funcionària en IB-Salut, 33 anys).

A ti lo que no te va es "todas"... "todos y todas" sí [...] (F3, FP en Jardineria i Gestió ambiental, funcionari en l'administració pública, 36 anys).

Bueno, somos todos, el lenguaje este que en Argentina estan arruinando el castellano... el otro dia escuché "ministres"... no [...] (F3, cambrera, 41 anys).

Me sembla beníssim... jo m'enrecord molts anys enrere era s'APA i ara és s'APIMA! està molt bé aquest tipus de coses, ja no només per es llenguatge inclusiu que puguem emprar, vull dir que ja ho veurem com una cosa normal que és com

hauria de ser [...] (F4, FP d'Informàtica, treballador en una empresa de distribució, 31 anys).

És una ajuda més a que es normalitzi [...] (F4, treballadora en una empresa de lloguer de cotxes, 28 anys).

Jo m'és igual però ho trob un poc tonteria, sa veritat [...] (F5, FP Administració i Finances, autònom, 35 anys).

Perquè trobes que és una tonteria?(entrevistadora)

És sa meva opinió bàsicament... amb es llenguatge es plural ja engloba es dos gèneres... si es plural tira cap a masculí ... no sé, vols que te digui! Trob que és una cosa que no s'hauria de donar sa transcendència que se li dóna, saps? O sigui, simplement s'ha dit així sempre, i si evoluciona cap a una altra cosa t'hi vas adaptant per un curs natural, però si mus diven es que ara els heu de dir filletes i filletes o benvinguts i benvingudes... No sé, jo sempre ho he sentit de sa mateixa manera i es canvi aquest el trob molt forçat [...] (F5, FP Administració i Finances, autònom, 35 anys).

A jo sí ma sembla bé que des de s'escola separeu per gènere i empreu es "fillet i filleta". Però no crec que sigui cap "drama" que en algun moment no es faci [...] (F5, Grau de Ciències Ambientals i màster en Sistemes d'Informació Geogràfica, aturada, 31 anys).

Ho trob bé, però no ho veig necessari [...] (F6, ESO, treballadora en una empresa de calçat, 32 anys).

Jo ho trob perfecte perquè aquí tots som iguals, [...] clar... jo d'al·lot a ca nostra era: es papà fa feina i sa mamà està a sa casa, avui en dia, per desgràcia o per sort o lo que sigui, sa gent ha de menester fer feina tots dos i sa cosa s'ha de compartir [...] (F7, FP d'Electricitat, treballador en una empresa de lloguer de cotxes, 37 anys).

Jo ho veig bé! Jo aquesta sensació no l'he tinguda tant perquè mon pare i ma mare han fet sempre feina tots dos... sí que és ve que ma mare feia feina i feia lo de casa [...] (F7, FP d'Auxiliar d'Infermeria, interina en un hospital, 37 anys).

Es una de las cosas que me parece bien pero no lo encuentro necesario, quiero decir..., decir que estamos nosotras quien lo reciba no va saber que esta el, a mi hay cosas que no me hacen falta simplemente [...] (F8, Grau de Publicitat i Relacions Públiques, autònoma, 38 anys).

A mi m'agrada, [...] sempre s'ha parlat amb el plural masculí... passa que és una visió complicada que la gent ho utilitzi, són tants d'anys de fer servir el "nosotros" [...] (F8, Grau de Biologia Marina, autònom, 41 anys).

Està bé... però a vegades... no sé com dir-ho... perquè me sembla que no és necessari, jo pens que tots som iguals, [...] ara també sa xerra de treballadores i treballadors, per jo treballadors són tots, no me sembla discriminatori en si perquè per jo ho engloba tot [...] (F9, Diplomada en Relacions Laborals, 39 anys).

Jo pens igual que ella [...] (F9, Diplomada en Fisioteràpia, 37 anys).

Formació rebuda des de l'empresa de treball.

En general s'havia rebut poca o nul·la formació per part de l'empresa. Les mares que varen indicar que sí, una va explicitar que va ser de manera molt superficial, i dues altres ho van fer per pròpia iniciativa com a formació personal i laboral. Casi bé tots els pares respongueren que no. Les respostes varen ser:

No, formalment no, si que es ve que és una empresa que mus donen moltes facilitats... tan a n'es pares com ses mares... si un dia hem de sortir per anar a es metge, si es fillets no es troben bé [...] (F1, Grau de Turisme, treballadora en una empresa de logística, 30 anys).

La setmana passada mus van fer una sèrie d'enqüestes amb una sèrie d'oferiments de quin tipus de formacions voldríem i una era violència de gènere [...] (F2, FP d'Administració i Empreses, funcionària en IB-Salut, 33 anys).

Ahí lo que han hecho es potenciar las plazas pa mujeres, si salen 10 plazas pues un 30 % va destinado a las mujeres pa que tengan más opciones pa entrar... de violencia de género... sí... estamos... cada vez salen más cosillas [...] (F2, FP de Policia Local, funcionari en Policia Local, 48 anys).

De moment no [...] (F3, FP en Jardineria i Gestió ambiental, funcionari en l'administració pública, 36 anys).

No... lo único que hay por ejemplo, hay un tablón con los horarios y esto es lo único que hay es todo un folleto sobre la violencia de género, y bueno... nivel del empleador la violencia verbal, sí que hay un informe [...] (F3, cambrera, 41 anys).

No [...] (F4, treballadora en una empresa de lloguer de cotxes, 28 anys).

No [...] (F4, FP d'Informàtica, treballador en una empresa de distribució, 31 anys).

Jo vaig fer un qüestionari... me sembla que així no hi ha hagut res més... un qüestionari anònim tot sobre sa igualtat [...] (F6, ESO, treballadora en una empresa de calçat, 32 anys).

Jo tenc un curs fet però d'aquests d'internet de violència de gènere, deu fer un any que el vaig fer [...] (F7, FP d'Auxiliar d'Infermeria, interina en un hospital, 37 anys).

Res... noltros res [...] (F7, FP d'Electricitat, treballador en una empresa de lloguer de cotxes, 37 anys).

No... creo que no... [...] (F8, Grau de Publicitat i Relacions Públiques, autònoma, 38 anys).

No [...] (F8, Grau de Biologia Marina, autònom, 41 anys).

Jo sí, tenc alguns coneixements en plans d'igualtat i he participat en qualque jornada que han fet... a s'empresa han facilitat sa conciliació però no mus ha format directament a n'és personal, sa formació que jo he rebut ha estat d'una empresa externa. [...] (F9, Diplomada en Relacions Laborals, 39 anys).

On estava treballant tothom té els mateixos sous, tothom cobra lo mateix, tenen igualtat total, no reconeixen a ningú per damunt dels altres [...] (F9, Diplomada en Fisioteràpia, 37 anys).

7.4. Temps lliure

L'últim bloc va fer referència al temps lliure de les persones participants. Les respostes varen ser que tothom procurava fer alguna activitat d'esbarjo tot i que complicat amb infants tan petits. Si més no, i curiosament, s'observaren algunes mares que feien alguna activitat que podia estar subjecta a canvis de temporalització i que subtilment les lligava als seus infants en cas de ser necessari, i en canvi els pares no tant. Les respostes varen ser:

Just que tenia un moment abans de tenir ets al-lots me'n anava a pescar... sempre, i ara hi vaig menos un dia cada dues setmanes si puc, o si havíem agafat un divendres capvespre [...] (F1, FP de Mecànica, 35 anys).

Sempre m'ha agradat molt llegir, jo al contrari que ell jo a casa estic molt bé... ara he suplit açò amb s'instagram... molt d'articles... és una lectura diferent [...] (F1, Grau de Turisme, treballadora en una empresa de logística, 30 anys).

Ahora mismo con el pequeñino... pues no! Cuando lo dejas a la escuela però al final tienes que hacer lo de casa... claro... no es como estar soltero [...] (F2, FP de Policia Local, funcionari en Policia Local, 48 anys).

Bueno, nos organizamos también, lo hablamos... si ell vol anar a fer-se un massatge, anar a fer un cafè amb un company o jo vull anar a caminar... escolta, jo faré açò més tard, que te sembla? [...] (F2, FP d'Administració i Empreses, funcionària en IB-Salut, 33 anys).

Ella se va apuntar a fet exercici i ara entre començar s'adaptació de sa filleta i començar a fer feina... pués és sa més perjudicada. Jo vaig dos dies al gimnàs, i ara perquè hi ha sa sogre però després només hi vaig un dia, es que ella té lliure! al final anem a passejar, anem a treure es cans... i perquè també estic condicionat d'anar a donar de menjar a ses gallines [...] (F3, FP en Jardineria i Gestió ambiental, funcionari en l'administració pública, 36 anys).

El tiempo libre... prefiero estar con ellos, a veces me voy a caminar una horita o dos pero si están ellos prefiero estar con ellos [...] (F3, cambrera, 41 anys).

Hem seguit amb ets amics de sempre... alguna excursió [...] (F4, FP d'Informàtica, treballador en una empresa de distribució, 31 anys).

Vaig a ball en línea [...] (F5, Grau de Ciències Ambientals i màster en Sistemes d'Informació Geogràfica, aturada, 31 anys).

Cada tres mesos, sortir un poc amb es amics, [...] jo he arribat a pensar que anar a fer feina és un temps d'oci [...]

(F5, FP Administració i Finances, autònom, 35 anys).

Els caps de setmana mus ajuntam amb sa família, cosins!, [...] ara que tenc vacances vaig a n'és gimnàs [...]

(F6, ESO, treballadora en una empresa de calçat, 32 anys).

M'agrada tenir es meu temps per jo... ell sempre treu temps per fer sa seva activitat... ell li és igual anar a les deu d'es vespre a córrer, [...] ell sol dir: quan estigueu a n'es llit jo partiré!, [...]

Jo no faig res, [...]

jo som molt novel·lera ... de novel·les, [...]

abans de tenir elles anava as gimnàs [...]

(F7, FP d'Auxiliar d'Infermeria, interina en un hospital, 37 anys).

Abans de néixer es fillet anava un dia a entrenar a pàdel i m'apuntava a qualche torneig, antes de tenir fills sí que anava dos dies a entrenar i m'apuntava cada setmana a tornejos, ara de moment res [...] (F9, Diplomada en Relacions Laborals, 39 anys).

Un dia de pàdel i un dia de bici abans de tenir sa primera filla i després , amb s'embaràs del fillet només anava amb bici i ara que ha nascut res [...] (F9, Diplomata en Fisioteràpia, 37 anys).

8. Discussió.

Les persones que varen respondre a les preguntes formulades varen ser principalment el pare i la mare. En totes les famílies entrevistades va aparèixer un patró bastant similar de família nuclear amb mare, pare i infants, mostrant a més una estabilitat social i econòmica. Si més no, s'observaren variables com ara tenir només un infant o més, el nivell d'estudis, treballar en empreses públiques o privades, o bé si s'havien informat prèviament sobre perspectiva de gènere, per exemple.

Així, si parlem de corresponsabilitat podem observar les següents experiències. Aquelles famílies que un dels dos progenitors van decidir agafar una excedència, o estan treballant en jornades reduïdes, són un 98% de mares davant un 2% de pares, llavors en aquests casos s'observen diferències en l'execució de les responsabilitats de criança i tasques domèstiques pel que fa la vida familiar. El treballar manco hores fora de casa infereix en produir més hores de treball no remunerat a dins de l'entorn familiar, en aquest sentit en aquestes famílies que la dona va agafar alguna d'aquestes opcions s'observà un patró tradicional amb prototips de gènere envers a l'assumpció amb més mesura d'aquestes tasques, si bé amb total acord entre els progenitors. En aquest perfil de famílies podríem destacar dones que van cursar estudis universitaris però que no estan treballant; o si treballen no ho fan del que van estudiar, posposant aquesta oportunitat per situar la projecció de formar una família; i mares amb estudis bàsics. Cal destacar també en aquest grup d'experiències que les mares que treballen ho fan en empreses privades. En aquestes famílies es pot observar que hi ha predisposició a l'hora de compartir tasques domèstiques i criança, si més no, es percep per una banda el desplegament i desenvolupament pel que fa la cura cap l'entorn familiar, i per l'altra el paper d'aportar la part econòmica a la família com dos pols més separats i segons el gènere.

Seguint amb el tema de la corresponsabilitat, en les famílies que les mares van cursar estudis superiors o universitaris i estan treballant del que varen estudiar, s'observa més responsabilitat compartida entre els progenitors tan per dur a terme les tasques domèstiques i la criança dels infants, com en l'organització i planificació de les mateixes. La figura masculina en aquests casos té molt més clar l'oportunitat de la dona en tots els escenaris, tan

el privat com el públic. També cal assenyalar que en aquestes famílies les mares treballen en empreses públiques.

La participació en les activitats de l'escola, en general és la figura femenina la que té més protagonisme, atribuït a la necessitat de rebre la informació de primera ma.

Pel que fa els rols i estereotips de gènere projectats cap els infants, en general no es va percebre presa de consciència a l'hora de tenir en compte els tipus de dibuixos que miren els infants i en com pot influir el que se'ls permet mirar, per exemple. Si parlem dels tipus de roba i els colors elegits per a cada sexe, les característiques per definir al fillet o la filleta, i els tipus de joguines que hi ha a casa per jugar, les famílies varen demostrar una mica més de consciència, tot i així s'observà la reproducció d'una dinàmica diferenciada i que a ulls de les famílies romanen amagats constructes socials. Amb el joc i la seva representació simbòlica sorgiren exemples clars en els quals les filletes agafen rol de cura mentre que els fillets prefereixen construir. En general es demostrà poca consciència de la importància que té, el mirall que s'esdevé, per els i les més petites, la presència de les persones adultes en el seu context familiar i el tipus de feina que desenvolupen.

En quant al discurs i el llenguatge usat, del 100% de les persones entrevistades va fer ús del masculí com a genèric. Les més atrevides varen assenyalar que no era necessari esmentar els dos gèneres en els seus discursos, tot i així varen mencionar el respecte cap a l'escola de fer-ho. També es va poder observar un llenguatge no verbal adjunt a la comunicació entre ambdós progenitors, o cap a la persona entrevistadora en algunes entrevistes, que van fer visible diferències associades a la masculinitat i feminitat com ara la postura corporal, el to de veu, les fórmules d'expressió, o bé el moment de donar oportunitat a l'hora d'expressar cadascú la seva aportació entre progenitors, per exemple.

Per acabar aquest apartat de discussió, l'anàlisi del temps lliure com una part important del benestar personal de les persones, va deixar en entre dit que, tot i que els dos progenitors podien trobar un temps d'esbarjo, els pares emperò podien desconnectar amb més facilitat de l'entorn familiar i desenvolupar alguna activitat més que les mares.

9. Conclusions.

Aquesta investigació ha aportat un interessant bagatge sobre igualtat i coeducació en el context familiar de l'escola infantil EI Es Pouet. D'aquesta manera podem assenyalar-ho com una oportunitat la qual els resultats obtinguts podran tenir un paper rellevant en la part del diagnosi del Pla d'Igualtat i Coeducació del centre.

Podem tenir en compte emperò alguns biaixos com ara que la mostra per a desenvolupar la investigació va ser petita en relació a les 119 famílies que en aquest curs 2021-2022 formen part de la comunitat educativa de l'escola; i llavors també, en la mostra no hi van participar famílies amb algun tipus de dificultat social o econòmica.

Davant tot això i tenint en compte els objectius proposats, les entrevistes en profunditat ens han permès apropar-nos a les realitats familiar des de la perspectiva de gènere, la qual cosa ha facilitat per una banda, conèixer si s'endevinen rols i estereotips dins l'entorn familiar, i per l'altre, esbrinar si existien desigualtats associades a models de conducta masculins i femenins en cada un dels membres de la família.

Amb els resultats obtinguts s'ha pogut identificar la perspectiva de gènere des de la quotidianitat de les famílies la qual cosa ens demostra que s'ha d'anar treballant una conscienciació progressiva i respectuosa des de l'escola cap a l'àmbit familiar envers la igualtat i coeducació. Val la pena parar-nos a reflexionar en elements com ara que la majoria de famílies pensen que els seus infants estan educats en igualtat d'oportunitats, o que l'ús del masculí com a forma genèrica és suficient, certament aquestes qüestions evidencien l'impacte que encara té la cultura androcèntrica que ens envolta.

Val a dir també que l'escola també necessita d'un pla viu ja que l'infant es van nodrint de cada entorn que el rodeja, en el qual hi fa vida i per tant s'aprenen conductes. En consonància amb això, creiem que és interessant parlar altra vegada dels miralls que les adultes brindem a les més petites i petits. Parlant d'això, si l'etapa educativa 0-3 es manté amb un 100% de professorat femení serà molt probable que l'alumnat interioritzi que les tasques de cura i acompanyament en aquest entorn les fan només les dones, elles les que les realitzen i ells normalitzant que són elles les que ho han de fer.

Per altra banda, tot i que amb menys percentatge, els resultats observats permeten un afany d'optimisme ja que es va poder apercebre l'oportunitat de canvi de patrons culturals paternalistes, apostant així per un model de corresponsabilitat que deixa en entre dit la participació més igualitària dins l'entorn més privat com és la família.

D'acord amb tot això, i per concloure aquest treball, cal tenir present que és de rellevant importància assabentar-nos que la construcció dels gèneres s'esdevé en edats molt primerenques com pot ser l'etapa de l'escola bressol, i per tant la funció coeducadora de tota la comunitat educativa d'aquesta etapa hi té un alt compromís.

Referències.

- Aguilar, P. (2012). *La ficción audiovisual y la violencia contra las mujeres. Mientras Tanto*, 108. 2.
<https://www.mientrastanto.org/sites/default/files/pdfs/2101.pdf>
- Alcover de la Hera, C.(1999) *Aproximación al concepto de grupos y tipos de grupo*.
- Ana Freixas. (2009). Queda pendiente la igualdad en el reparto de responsabilidades, conciliar los tiempos de trabajo y los de familia. *Meridiam*, (48), 16. [Meridiam 48 \(juntadeandalucia.es\)](http://www.meridiam.es)
- Arnal Sarasa, M. (2010). Proceso de socialización y agentes de socialización.
https://eprints.ucm.es/id/eprint/10121/1/PROCESO_DE_SOCIALIZACION.pdf
- Bakir, A., Blodgett, J. G. & Rose, G. M. (2008). Children's response to gender-role stereotyped advertisements. *Journal of Advertising Research*, 48(2), 255–266. [PDF Respostes dels nens a la publicitat estereotipada sobre el rol de gènere \(researchgate.net\)](https://www.researchgate.net/publication/270111111)
- Berrocal, M. D. C. C. (2017). Conciliación de la vida laboral, familiar y personal. *Tabularium Edit.*, 1(4), 129-150.<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=8268184>
- Bosch, E. (comp.). (2007). *La violencia de género. Algunas cuestiones básicas*. Formación Alcalá.
- Carreras, A. (2011). *La construcció dels gèneres des del bressol: recerca sobre la construcció de les identitats de gènere a la primera infància*. (p. 63).
https://www.diba.cat/c/document_library/get_file?uuid=18d053ff-8ca4-47ba-b52c-078124d56e42&groupId=232140
- Carreras, A. (2012). *Coeducar des del bressol; la construcció de les identitats de gènere a la primera infància*.
https://www.bdv.cat/sites/default/files/common/Dones/reflexions_en_femeni_coeducar_des_del_bressol.pdf
- Cruz-Díaz, R. (2004). Hacia la igualdad de las mujeres: De la Tradición a la Coeducación. *XXI Revista de educación*, 6. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=1068279>
- de Beijing, D. (1995). Informe de la Cuarta Conferencia Mundial sobre la mujer. [Beijing full report S.pdf \(un.org\)](https://www.un.org/womenwatch/dam/1995/beijing_full_report_s.pdf)
- Encabo Fernández, E., & López Valero, A. (2004). Diferencias de género y comunicación: aspectos no verbales y propuestas didácticas. *Didáctica (Lengua y Literatura)*.
<https://redined.educacion.gob.es/xmlui/handle/11162/22164>
- Espinal, I., Gimeno, A., & González, F. (2006). El enfoque sistémico en los estudios sobre la familia. *Revista internacional de sistemas*, 14(4), 21-34.

- Fernández, A. (2017). *Las nuevas tecnologías en la primera infancia*. [TFM Araceli Fernández Eslava.pdf \(uca.es\)](#)
- Ferrer, C., Mateu, J. M., Pons M., Barceló C., Pont, C., i Roig, M. (2022). *Llenguatge per la igualtat a l'educació*. Institut Balear de la Dona. [archivopub.do \(caib.es\)](#)
- García, A. H. (2019). María Ángeles Durán (2018): La riqueza invisible del cuidado. Valencia: Universitat de València. *Revista Española de Discapacidad*, 7(1), 269-270.
<https://www.cedid.es/redis/index.php/redis/article/view/581>
- García, C. (2009) Los estereotipos sexistas de padres y madres, perpetuos. Pese al avance social, las compañías publicitarias continúan reflejando mayoritariamente a mujeres “florero” y hombres “tecnológicos”. *Meridiam*, (48), 58-61.
- González, A, Carreras, A. Rivas, A. & Tutzó A. (2020/2021). *Coeducar des de l'escola bressol. Eines, reflexions i molts de contes*. https://web.sabadell.cat/images/DretsCivils/Genere/guiacoeducacio_w.pdf
- Harris, M., Bordoy, V., Revuelta, F., & Velasco, H. M. (1990). *Antropología cultural*. Alianza editorial.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5425929>
[ÍNDEX 1.- PRESENTACIÓ. 2.- FONAMENTACIÓ JURÍDICA. Àmbit internacional. Àmbit europeu. Àmbit comunitari. Àmbit estatal. Àmbit autonòmic. \(1library.co\)](#)
- INE (2022). *Niños menores de 3 años que asisten a centros de cuidado infantil según coste asumido per el hogar*. 2016.
https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259950772779&p=%5C&pagenam e=ProductosYServicios%2FPYSLayou¶m1=PYSDetalle¶m3=1259924822888
- Institut Europeu per a la Igualtat de Gènere (EIGE). (2022) *Glossari de conceptes de transversalitat de gènere*.
<https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1178>
- Instituto de la Mujer. (2005) *Conciliación de la vida familiar y la vida laboral: situación actual, necesidades y demandas:(informe de resultados)*. [CUBIERTA \(inmujeres.gob.es\)](#)
- Instituto de la Mujer. (2020). *Guía de Coeducación. Síntesis sobre la Educación para la Igualdad de Oportunidades entre Mujeres y Hombres*.
https://www.inmujeres.gob.es/areasTematicas/AreaEducacion/MaterialesDidacticos/docs/Guia_de_coeducacion_2020_.pdf
- Instituto de las Mujeres. (2022) *Mujeres en cifras*. Conciliación. <https://www.inmujeres.gob.es/home.htm>
- Juliano, D. (2019). *Excluidas y marginales. Una aproximación antropológica* (4ª ed.). Universidad de València.

- Llei Orgànica 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, 4 d'agost de 2016, núm. 099.
- Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, d'igualtat efectiva entre dones i homes, *Butlletí Oficial de l'Estat*, 23 de març de 2007, núm. 71.
- Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació. *Bolletí Oficial de l'Estat*, 30 de desembre de 2020, núm. 340.
- Mateu, J. M., Navarro, A. M., Fabiola, P., Barceló, C., Pont, C. & Roig, M. (2022) Lenguatge per la Igualtat. Guia general. *Institut Balear de la Dona*. [archivopub.do \(caib.es\)](http://archivopub.do(caib.es))
- Menéndez, M. I. (2008). *Discursos de ficción y construcción de la identidad de género en televisión*. 53-74. Universitat de les Illes Balears.
- Ministeri d'Educació, Política Social i Esport. Ministeri d'Igualtat, s.d., *La coeducación: dos sexos en un solo mundo. Módulo 2: Nombrar a ambos sexos*, 3-4.
https://sede.educacion.gob.es/publiventa/descarga.action?f_codigo_agc=15484_19
- Ministeri d'Iguat. (2022) *Mujeres víctimas mortales por violencia de género en España a manos de sus parejas o exparejas. Datos provisionales*. [VM Ficha \(igualdad.gob.es\)](http://VMFicha(igualdad.gob.es))
- Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. (7 de juliol de 2021) *Objetivos de desarrollo sostenible*.
<https://www.mdsocialesa2030.gob.es/agenda2030/index.htm>
- Pérez, J., Montalvo, A., Escobar, A., Quinteros, A., Sánchez, S. B., Tardón, B. (2011). *Violencia de género. Prevención, detección y atención*, (pp. 25-43). Grupo 5.
- PLA D'=TAT. Ajuntament de Xàtiva. (2015). *Glossari de termes de polítiques d'igualtat*.
- Govern de les Illes Balears (2019). Pla d'Igualtat i Coeducació de les Illes Balears. 2019-2022. Institut per a la Convivència i Èxit Escolar. http://www.caib.es/sites/convivexit/ca/igualtat_i_dona/
- Rodríguez Sas, O., & Estrada, L. C. (2021). Incidencia del uso de pantallas en niñas y niños menores de 2 años. *Revista De Psicología*, 086, 3-5. <https://doi.org/10.24215/2422572Xe086>
- Rodríguez Sas, O. & Estrada, L. C. (2021). Incidencia del uso de pantallas en niñas y niños menores de 2 años. *Revista de Psicología*, 3-5. <https://dx.doi.org/10.24215/2422572Xe086>
- Suárez, J., Ramírez, A. D., Ojeda, O. B., Flores, L. P., Santana, R., González, S., i Estrada, K. M. (2016). Glosario de la diversidad sexual, de género y características sexuales. *Consejo Nacional para Prevenir la Discriminación. México*.
https://www.conapred.org.mx/documentos_cedoc/Glosario_TDSyG_WEB.pdf
- Subirats, M. (2017). *Coeducación, apuesta por la libertad*. Octaedro.

SURT. (2019). *La desigualdad de género. Fundació de Dones*. [Desigualdad de género - Fundació Surt](#)

Taylor, E. B. (1871). *Primitive culture: Researches into the development of mythology, philosophy, religion, art and custom* (Vol. 2). J. Murray.

Taylor, S. J. i Bodgan, R. (1996). La entrevista en profundidad. A S.J. Taylor i R. Bodgan *Introducción a los métodos cualitativos de investigación la búsqueda de los significados* (pp.100-132). Paidós.

Torío López, S., Peña Calvo, J. V., Rodríguez Menéndez, M. del C., Fernández García, C. M., & Molina Martín, S. (2010). Hacia la corresponsabilidad familiar: “Construir lo cotidiano. Un programa de educación parental”. *Educatio Siglo XXI*, 28(1). <https://revistas.um.es/educatio/article/view/109741>

Torns, Teresa. (2011) Conciliación de la vida laboral y familiar o corresponsabilidad : ¿el mismo discurso?. *Revista interdisciplinar de estudios de género*, 1, 5-13. <https://ddd.uab.cat/record/89342>

Trejo Sirvent, M. L., Llaven Coutiño, G. & Pérez y Pérez, H. C. (2015) El Enfoque de Género en la Educación. *Atenas*, 4(32), 49-61. Universidad de Matanzas Camilo Cienfuegos Matanzas, Cuba. <https://www.redalyc.org/pdf/4780/478047208004.pdf>

UNESCO. (2014). *Plan de Acción de la Unesco para la prioridad Igualdad de género: 2014-2021*. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000227222_spa?8=null&queryId=38c5f878-1830-4be1-a50a-043eb538f6ca

Annexes.

Annex 1. Carta explicativa per a les famílies.

Hola família,

Som na Maria Victòria (na Toia) que aquest curs estic a l'aula dels Caragols amb filletes i fillets de 1 a 2 anys, aquí al nostre centre EI ES POUET.

En el meu temps lliure he anat cursant assignatures del grau d'Educació Social a la UIB i en aquest moment estic elaborant el treball final de la carrera.

Per realitzar aquest treball necessito la col·laboració d'algunes famílies per dur a terme una trobada en la que me pugueu explicar algunes situacions, fets, maneres de fer, etc. que aneu vivint a casa envers el tema de la igualtat i la coeducació en l'entorn familiar.

Val a dir que aquesta trobada anirà acompanyada de la signatura d'un consentiment informat en el qual s'explicarà la confidencialitat de les vostres aportacions.

Informar-vos que el resultat final del treball passarà a ser una part més del Pla d'Igualtat i Coeducació de la nostra Escola Infantil Es Pouet.

Per altra banda, vull explicar-vos també que de moment només tinc previst la participació d'una família de cada classe per realitzar la investigació ja que no tinc el temps suficient per fer entrevistes a totes les famílies del centre.

Si us ve de gust fer aquesta trobada, digueu-ho a la vostra tutora o bé em podeu cridar al número de telèfon 638.419.684.

Abril de 2022.

Maria Victòria Sintes.